

Jaarverslag 2009

**STICHTING BEDRIJFSTAKPENSIOENFONDS
VOOR DE PARTICULIERE BEVEILIGING**

Jaarverslag 2009

Inhoud

1. Voorwoord	4	
Doel	4	
Omschrijving pensioenregeling	4	
2. Karakteristieken	5	
Kerngegevens	5	
Organen van het fonds en vertegenwoordigingen	6	
Bestuursondersteuning	10	
Omvang van het fonds	11	
3. Verslag van het bestuur	15	
Premie	15	
Toeslag	15	
Herstelplan	15	
Incasso	15	
Communicatie	16	
Beleggingen	16	
Jaarverslag	16	
4. Algemene pensioenontwikkelingen	18	3
5. Beleggingen	24	
6. Jaarrekening	29	
Balans per 31 december 2009	30	
Rekening van baten en lasten over het boekjaar 2009	30	
Toelichting op de balans per 31 december 2009	32	
Toelichting op de rekening van baten en lasten over het boekjaar 2009	38	
Kasstroomoverzicht	43	
Toelichting behorende tot de jaarrekening 2009	44	
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	46	
Risicobeheer en derivaten	51	
Niet in de balans opgenomen verplichtingen per 31 december 2009	58	
Overige gegevens		
Actuariële verklaring	59	
Accountantsverklaring	61	
7. Slotwoord	62	
8. Verklarende woordenlijst	63	

1. Voorwoord

Doel

De Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Particuliere Beveiliging is in 1990 door cao-partijen in de bedrijfstak particuliere beveiliging in het leven geroepen om werknemers, oud-werknemers en hun eventuele nabestaanden te beschermen tegen de financiële gevolgen van ouderdom en overlijden. De bedrijfstak bestaat uit wettelijk erkende particuliere beveiligingsbedrijven, particuliere alarmcentrales en particuliere geld- en waardetransportbedrijven. Het fonds is een verplicht gesteld Bedrijfstakpensioenfonds.

Het beleggingsbeleid van het fonds is gericht op het behalen van een zo hoog mogelijk beleggingsresultaat met een zo laag mogelijk risico. Verantwoord beleggen is een integraal onderdeel van het beleggingsbeleid. Het fonds streeft er naar om op langere termijn de pensioenaanspraken en -uitkeringen te garanderen. Daarnaast heeft het fonds de ambitie (voorwaardelijke) toeslag op de ingegane pensioenen en premievrije aanspraken te verlenen. Met behulp van een periodiek uitgevoerd Asset Liability Management (ALM-) onderzoek wordt vorm gegeven aan het premie-, indexatie- en beleggingsbeleid.

Omschrijving pensioenregeling

Het fonds kent een loonafhankelijke pensioenregeling. De verschuldigde pensioenpremie en de opgebouwde pensioenaanspraken zijn afhankelijk van de hoogte van het salaris in het betreffende jaar, met inachtneming van een bepaald maximum. De pensioenregeling streeft naar een jaarlijks ouderdomspensioen op basis van een opbouw gedurende een volledige diensttijd van 44 jaar en een gemiddelde geïndexeerde pensioengrondslag. (dit is het zogenaamde middelloon-principe).

De regeling geeft ook aanspraak op (bijzonder) weduwe en weduwnaars-pensioen, partnerpensioen, alsmede op wezenpensioen.

4

De door de (ex-)deelnemer opgebouwde aanspraken en de reeds ingegane pensioenen kunnen worden verhoogd (geïndexeerd) met een percentage dat is gekoppeld aan een indexcijfer. De door de deelnemer opgebouwde aanspraken kunnen jaarlijks worden verhoogd op basis van het loonindexcijfer, welke wordt vastgesteld op basis van de loonontwikkeling in de bedrijfstak. De ingegane pensioenen en de premievrije pensioenaanspraken kunnen, afhankelijk van de datum en jaar van ingang aangepast worden aan het loon- of aan het prijsindexcijfer.

De indexering van de pensioenaanspraken van de (ex-)deelnemers en van de ingegane pensioenen is voorwaardelijk. Er bestaat geen recht op jaarlijkse indexatie. Of er wordt geïndexeerd en in welke mate is afhankelijk van de financiële middelen van het fonds en van het oordeel van het bestuur en de actuaaris over de financiële positie van het fonds. In het verleden verleende indexaties geven geen zekerheid over indexaties in de toekomst.

2. Karakteristieken

Kerngegevens

Aantallen	2009	2008	2007	2006
Premiebetalende werkgevers*	564	326	304	323
Deelnemers	22.747	22.467	19.087	18.653
hierin begrepen:				
arbeidsongeschikten	338	276	279	307
vutters	53	156	131	68
FVP ers	179	287	217	172
Gewezen deelnemers	26.518	23.394	20.365	20.997
Gepensioneerden	1.246	1.102	984	872

Financiële gegevens (bedragen x € 1.000,--)

Voorziening pensioenverplichtingen	431.731	412.430	260.116	254.966
Algemene reserve	0	0	55.381	31.592
Cumulatief verliessaldo	-70.820	-148.780	0	0
Weerstandsreserve	125.994	106.216	86.046	65.016
Premies	58.928	52.536	43.704	42.827
Uitkeringen ¹	2.956	2.523	2.106	1.778
Belegd vermogen tegen marktwaarde ²	482.241	357.501	397.356	338.390
Opbrengst uit vermogen ³	63.262	-77.517	9.416	18.586
Performance	16,6	-19,5	2,8	9,4
Resultaat boekjaar	97.738	-183.991	44.082	44.901

Pensioengegevens (bedragen x € 1,--)

Premie per jaar	30%	30%	30%	30%
Franchise	17.487	16.902	16.859	16.493
Max. pensioengrondslag	30.315	29.303	28.159	27.355
Indexatie per 1 januari (volgend jaar)	0,90%	0%	3,10%	1,25%
Indexatie nieuwe slapers en gepensioneerden ⁴	0,45%	0%	1,25%	1,65%
Dekkingsgraad volgens de FTK- methode ⁵	113%	90%	154%	138%
Z-score	-2,66%	1,71%	-0,04%	-0,26%

* De stijging van het aantal premiebetalende werkgevers in 2009 wordt veroorzaakt door een andere classificatie van het begrip premiebetalende werkgever.

1 Ouderen-, nabestaanden- en wezenpensioenuitkeringen, exclusief eenmalige en andere uitkeringen.

2 Belegd vermogen tegen marktwaarde 2006 aan gepast van 237.455 naar 338.390. Betreft presentatiewijziging, in het jaarverslag 2006 vielen deposito's niet onder de beleggingen.

3 Inclusief andere resultaten op beleggingen en exclusief beleggingskosten. Opbrengst uit vermogen 2006 aangepast in verband met wijziging uit hoofde van richtlijn RJ610.

4 Per 1 januari 2007 worden de aanspraken van degenen, die na 1 januari 2004 slaper zijn geworden en de uitkeringen van gepensioneerden, die op of na 1 januari 2004 zijn ingegaan, verhoogd met de prijsindex.

5 De dekkingsgraad van een pensioenfonds geeft de mate aan waarin het belegd vermogen van het fonds toereikend is voor het nakomen van de verplichtingen. In 2007 wordt de dekkingsgraad voor het eerst via de FTK methode berekend.

Organen van het fonds en vertegenwoordigingen

Bestuur

Het fonds wordt op paritaire wijze bestuurd door - van werkgeverszijde - vertegenwoordigers van de Vereniging van Particuliere Beveiligingsorganisaties (VPB) en - van werknemerszijde - vertegenwoordigers van De Unie, FNV Bondgenoten en Dienstenbond CNV. Het bestuur bestaat uit acht leden. Voor de besluitvorming is het noodzakelijk dat ten minste vijf bestuursleden aanwezig zijn (ten minste twee van werknemers- en ten minste twee van werkgeverszijde). Uit het bestuur worden een werkgeverslid en een werknemerslid gekozen, die beurtelings voor de tijd van een kalenderjaar als voorzitter optreden. Evenzo worden uit het bestuur een werkgeverslid en een werknemerslid gekozen, die om beurten voor de tijd van een kalenderjaar als secretaris optreden. Hierbij treedt de werkgeversvoorzitter samen met de werknemerssecretaris op en omgekeerd. In 2009 was de voorzitter afkomstig uit de werkgeversbestuursleden en de secretaris uit de werknemersbestuursleden.

Het bestuur draagt zorg voor het (dagelijks) beleid van het fonds en draagt zorg voor de handhaving en uitvoering van de statuten. Het bestuur ziet er op toe dat de uitvoering van het beleid voldoet aan de eisen van de externe toezichthouders.

Samenstelling van het bestuur per 31 december 2009

<i>leden werkgevers:</i>	<i>plaatsvervangende leden werkgevers:</i>
T. Uittenbogaard (voorzitter)	vacature 1)
T. Kraaier (plv. secretaris)	vacature 1)
R.J.B.M. Follon	N. J. Bezemer 1)
A.F.A. Bakker	vacature 1)

6

<i>leden werknemers:</i>	<i>plaatsvervangende leden werknemers:</i>
J.C. Dwarswaard (plv. voorzitter)	I. Slikkerveer 2)
A. Kasper (secretaris)	M.H.J. Limmen 3)
H.C.P.J. van Herpen	J.A. Spruijt 2)
T. Neijenhuijs	mw. Y. Reus 4)

Vertegenwoordiger namens:

- 1) Vereniging van Particuliere Beveiligingsorganisaties
- 2) De Unie, Vakbond voor Industrie en Dienstverlening
- 3) CNV Dienstenbond
- 4) FNV Bondgenoten

Bestuurswisselingen

In het verslagjaar hebben geen wisselingen plaatsgevonden.

Deelnemersraad

De deelnemersraad bestaat uit vier zetels. De leden worden benoemd door het bestuur na als kandidaat te zijn aangewezen door de representatieve organisaties. Drie zetels worden ingenomen door actieve deelnemers, die door de vakorganisaties worden benoemd en één door een gepensioneerde uit de bedrijfstak op voordracht van het Coördinatieorgaan Samenwerkende Ouderenorganisaties. Deze laatste zetel is vacant.

De deelnemersraad adviseert het bestuur gevraagd en ongevraagd over elk voorgenomen besluit van het bestuur. Dit is aan de orde bij:

- Het nemen van maatregelen van algemene strekking;
- Wijziging van de statuten en de reglementen van het fonds;
- Vaststelling van de jaarrekening, het jaarverslag, de begroting, het verslag van de actuaire en het verslag van de accountant over de financiële toestand van het fonds;
- Wijziging van de hoogte van de ingegane pensioenen;
- Het verlenen of wijzigen van toeslagen;
- Gehele of gedeeltelijke overdracht van de verplichtingen van het fonds;
- Liquidatie van het fonds.

Samenstelling van de deelnemersraad per 31 december 2009:

leden:

R.W.H. Oppel (voorzitter)	(2)
S.L. Boom (plv. voorzitter)	(4)
R.J.H.M. Schaars	(3)

Vertegenwoordiger namens:

- 2) De Unie, Vakbond voor Industrie en Dienstverlening
- 3) CNV Dienstenbond
- 4) FNV Bondgenoten

Plaatsvervangers deelnemersraad: J. Penders (De Unie) en J. Santing (CNV Dienstenbond).

De deelnemersraad is in het afgelopen verslagjaar vijf keer bijeen gekomen. In 2009 heeft de deelnemersraad positief advies uitgebracht over:

- Wijzigingen van het reglement van het fonds;
- Het voorstel voor de statuten van het fonds;
- Publicitair jaarverslag 2008 en het statenverslag 2008;
- Hoogte van de premie en de indexatie 2010;
- Beleggingsplan 2009 & 2010 en normportefeuille 2010;
- Communicatieactieplan 2010.

7

Op 15 april 2009 heeft de deelnemersraad deelgenomen aan een opleidingsdag georganiseerd door Syntrus Achmea. Deze opleidingsdag stond in het teken van de Pensioenwet en Pension Fund Governance.

Op 15 juli 2009 heeft de deelnemersraad extra vergaderd. Tijdens deze vergadering heeft de beleggingsadviseur van het fonds, de heer Hutten, een toelichting gegeven op het selectieproces Fiduciair Manager. Lopende het verslagjaar is het fonds overgestapt naar een nieuwe vermogensbeheerder, PGGM.

Verslag van het verantwoordingsorgaan

Algemeen

Het verantwoordingsorgaan van het fonds is met ingang van 18 december 2008 ingesteld.

Samenstelling van het verantwoordingsorgaan per 31 december 2009:

leden:

J.M.H. Penders (voorzitter, werknemersvertegenwoordiger De Unie)
G. Hendriks (vertegenwoordiger namens de gepensioneerden)
H.A. Dijksterhuis (vertegenwoordiger werkgevers, Trigion)

Op basis van de Principes voor goed pensioenfondsbestuur (Pension Fund Governance) van de Stichting van de Arbeid heeft het bestuur de werkwijze van het verantwoordingsorgaan in een reglement vastge-

legd. Er zijn afspraken gemaakt over welke informatie het verantwoordingsorgaan ontvangt, de frequentie van het overleg met het bestuur en de te behandelen onderwerpen.

Het bestuur legt verantwoording af aan het verantwoordingsorgaan over het beleid en de wijze waarop het is uitgevoerd. Tevens legt het bestuur verantwoording af over de naleving van de Principes voor goed pensioenfondsbestuur zoals vastgesteld door de Stichting van de Arbeid op 16 december 2005.

Het verantwoordingsorgaan heeft de bevoegdheid een oordeel te geven over het handelen van het bestuur, over het door het bestuur uitgevoerde beleid, evenals over beleidskeuzes voor de toekomst. Het verantwoordingsorgaan legt zijn oordeel ten minste één maal per jaar schriftelijk vast. Dit oordeel wordt, samen met de reactie van het bestuur daarop, opgenomen in het jaarverslag.

Het verantwoordingsorgaan heeft een adviesrecht ten aanzien van:

- het vaststellen en wijzigen van de vergoedingsregeling voor bestuursleden;
- het wijzigen van het beleid ten aanzien van het verantwoordingsorgaan;
- de vorm, inrichting en samenstelling van het interne toezicht;
- het vaststellen en wijzigen van een interne klachten- en geschillenprocedure;
- het vaststellen en wijzigen van het communicatie- en voorlichtingsbeleid.

Boekjaar 2009

Het verantwoordingsorgaan heeft, in het kader van haar taakuitoefening in 2009, in de vergadering van 18 mei 2010 kennis genomen van het jaarverslag en de jaarrekening 2009 en het rapport van de certifierend actuaaris. Bij deze vergadering waren ook de certifierend actuaaris en namens het bestuur de heer H.C.P.J. van Herpen aanwezig. Onderstaande aanbevelingen en het oordeel komen voort uit de hierboven genoemde vergadering.

Aanbevelingen

Het verantwoordingsorgaan sluit zich aan bij de aanbevelingen van de certifierend actuaaris en beveelt het bestuur aan de controle op de administratieve verwerking verder te verscherpen.

8

Oordeel

Op grond van het voorgaande komt het verantwoordingsorgaan tot de volgende conclusie:

Het verantwoordingsorgaan van het Bedrijfstakpensioenfonds voor de Particuliere Beveiliging is van oordeel dat de gepresenteerde gegevens in het jaarverslag in lijn liggen met eerder ontvangen informatie.

Schiedam, 18 mei 2010

Verantwoordingsorgaan Bedrijfstakpensioenfonds voor de Particuliere Beveiliging

Reactie van het bestuur:

Het bestuur dankt het verantwoordingsorgaan voor zijn oordeel. Het bestuur zal de aanbeveling van het verantwoordingsorgaan ter harte nemen en de mogelijkheden tot verscherping van de controle op de administratieve verwerking onderzoeken.

Beleggingscommissie

Het bestuur heeft een beleggingscommissie ingesteld die bestaat uit de voorzitter en plaatsvervangend voorzitter van het fonds. De beleggingscommissie wordt ondersteund door een onafhankelijke beleggingsadviseur. De beleggingscommissie rapporteert aan het bestuur. Het bestuur van het fonds blijft verantwoordelijk voor het beleggingsbeleid.

In het verslagjaar bestond de beleggingscommissie uit de heer T. Uittenbogaard (voorzitter) en de heer J.C. Dwarswaard (plv. voorzitter). De heer A.J. Hutten van Capital Management Consultants B.V. is als beleggingsadviseur verbonden aan de beleggingscommissie. De beleggingscommissie is in 2009 zes maal bijeen geweest.

2009 stond in het teken van de overgang naar de nieuwe vermogensbeheerder PGGM. De beleggingscommissie heeft Watson Wyatt (per 01.01.2010 Towers Watson) begin 2009 de opdracht verstrekt een nieuwe ALM studie voor te bereiden. Deze ALM studie is eerst in de beleggingscommissie besproken en op 6 mei 2009 heeft het bestuur vergaderd over deze nieuwe ALM studie. De tot dan toe gehanteerde beleggingsmix kwam goed uit de ALM studie. Op 6 mei 2009 hebben de leden van de beleggingscommissie het bestuur geadviseerd om de beleggingsmix niet te wijzigen, het bestuur heeft dit voorstel overgenomen.

Visitatiecommissie

In het afgelopen verslagjaar heeft het bestuur verschillende malen stilgestaan bij het inrichten van de Visitatiecommissie. In de vergadering van 4 november 2009 heeft het bestuur besloten de Visitatiecommissie via het Vak VC in te regelen. Het ligt in de planning om in het jaar 2010 een visitatie uit te voeren.

Commissie van beroep

Tegen beslissingen van het bestuur kan beroep worden ingesteld bij de commissie van beroep. De commissie van beroep bestaat uit drie leden, die door de eerder genoemde vakorganisaties worden benoemd. Bestuursleden kunnen geen lid van de commissie van beroep zijn. De voorzitter van de commissie dient jurist te zijn. Uit de commissieleden worden op dezelfde wijze een voorzitter en een secretaris gekozen als hierboven beschreven met betrekking tot het bestuur van het fonds. De werkwijze van de commissie wordt geregeld in een door de commissie zelf op te stellen reglement. De commissie beslist in de vorm van een advies.

Communicatiecommissie

Het bestuur heeft een communicatiecommissie ingesteld die bestaat uit de voorzitter en plaatsvervangend voorzitter van het bestuur. In het verslagjaar heeft de Communicatiecommissie niet vergaderd. In maart 2010 is de Communicatiecommissie weer bijeen gekomen.

Lidmaatschappen

De Stichting Bedrijfstakpensioenfondsen voor de Particuliere Beveiliging is lid van de Vereniging van Bedrijfstakpensioenfondsen.

Bestuursondersteuning

Administrateur

Het Bedrijfstakpensioenfonds voor de Particuliere Beveiliging is statutair gevestigd te Amsterdam. De administratie en het secretariaat van het fonds zijn uitbesteed aan Syntrus Achmea, Molenwerf 2-8, 1014 AG Amsterdam. De voorwaarden van de uitbesteding zijn vastgelegd in een mantelovereenkomst en een pensioenbeheerovereenkomst. Vastgelegd zijn de specifieke administratieve, financiële, secretariële, actuariële, juridische en overige werkzaamheden die de administrateur voor het fonds verricht. Om de performance en de kwaliteit van de uitvoering te bewaken is met de administrateur een Service Level Agreement afgesloten.

Externe deskundigen

Het bestuur heeft Towers Watson B.V. (tot en met 31 december 2009 Watson Wyatt B.V.) benoemd tot actuaris van het fonds. De actuaris heeft onder meer tot taak het premieniveau te bewaken, de pensioenvoorziening vast te stellen, na te gaan of de pensioenverplichtingen voldoende gedekt zijn en jaarlijks een actuariel verslag uit te brengen. Daarnaast adviseert de actuaris het bestuur over uiteenlopende fondsangelegenheden.

Het bestuur heeft KPMG als accountant belast met de controle van de jaarrekening van het fonds.

Het bestuur heeft Capital Management Consultants B.V. aangesteld als beleggingsadviseur van de beleggingscommissie.

Administrateur

Syntrus Achmea
Molenwerf 2-8, 1014 AG Amsterdam
Telefoon: 0900 - 2255783

Certificerend Actuaris

P. Janssen, AAG
Towers Watson B.V.
Prof. E.M. Meijerslaan 5, 1183 AV Amstelveen

Adviserend Actuaris

R. Westhoff, AAG
Towers Watson B.V.
Prof. E.M. Meijerslaan 5, 1183 AV Amstelveen

Accountant

KPMG Accountants N.V.
Rijnzathe 14, 3454 PV De Meern

Beleggingsadviseur

Capital Management Consultants B.V.
Rozebotteltuin 4, 7433 CW Schalkhaar

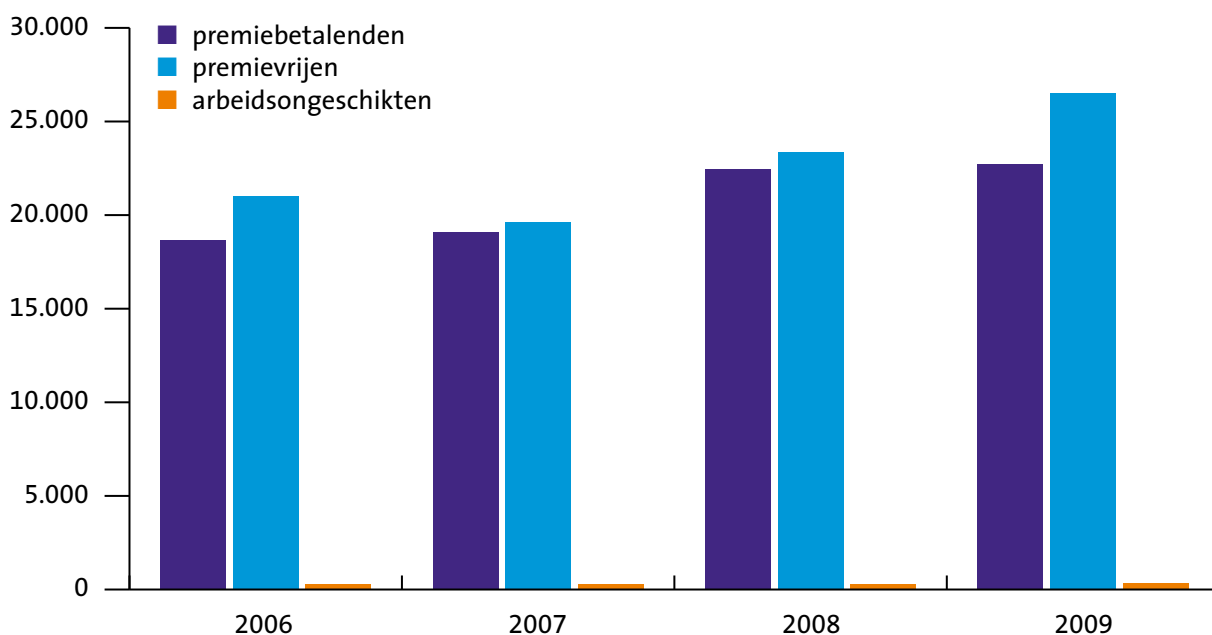
Omvang van het fonds

Werkgevers en deelnemers

Het aantal werkgevers dat in 2009 één of meerdere premienota's ontving steeg ten opzichte van het vorige verslagjaar. In 2008 ontvingen 326 werkgevers één of meerdere premienota's. In 2009 steeg dit aantal naar 564 werkgevers.

Het aantal deelnemers nam toe met 1,2%. Het aantal deelnemers was eind 2008 22.467 en steeg in het verslagjaar naar 22.747. Het aantal premievrije gewezen deelnemers steeg met 13,4% van 23.394 eind 2008 tot 26.518 eind 2009.

Aantal Deelnemers

11

Aantallen werkgevers, deelnemers en gewezen deelnemers in de laatste 4 jaar

Jaar	Premie betalende werkgevers	Deelnemers	Hierin begrepen		Gewezen deelnemers met premie vrije rechten
			arbeidsongeschikte deelnemers die geen premie meer betalen	deelnemers die de verplichte verzekering voortzetten	
2006	323	18.653	307	240	20.997
2007	304	19.087	279	348	20.365
2008	326	22.467	276	443	23.394
2009	564	22.747	338	232	26.518

Gedispenseerden

Aan het einde van het verslagjaar waren zeven ondernemingen in de bedrijfstak voor het gehele personeel gedispenseerd van de verplichting tot deelneming in het Bedrijfstakpensioenfonds; zes ondernemingen waren gedispenseerd voor één of meerdere werknemers.

Voortgezette deelneming na beëindiging verplichte deelneming

Het fonds kent twee vormen van vrijwillige voortzetting van de verplichte deelneming:

- voortzetting in het kader van de FVP regeling;
- voortzetting in het kader van een vervroegde uittredingsregeling.

In de onderstaande tabel zijn de aantallen per categorie weergegeven.

Voortgezette deelneming	Stand ultimo	
	2009	2008
FVP-regeling	179	287
Vervroegde uittredingsregeling	53	156
Individuele vrijwillige voortzetting	-	-
Totaal	232	443

Premievrije deelneming wegens arbeidsongeschiktheid

Eind 2009 waren 338 deelnemers geheel of gedeeltelijk vrijgesteld van premiebetaling wegens arbeidsongeschiktheid. Dit komt neer op 1,49% van het aantal actieve deelnemers. Eind 2008 ging het om 276 deelnemers (1,23%).

Premie

Het bestuur besloot voor het verslagjaar geen korting op de reglementaire premie van 30% te verlenen. Van de premie kwam 12% voor rekening van de werknemer.

Voor de verplichte verzekering werd aldus in het verslagjaar € 58.928.000,- aan premie ten gunste van het fonds vastgesteld. Dit is een stijging van 12% ten opzichte van 2008, toen het om een premiebedrag van € 52.536.000,- ging.

12

De kostendekkende premie voor het verslagjaar bedraagt € 48.310.000,-. De samenstelling van de kostendekkende premie is als volgt:

Actuarieel benodigd	€ 36.591.000,-
Opslag vereist eigen vermogen	€ 9.441.000,-
Opslag voor uitvoeringskosten	€ 2.278.000,-
Totaal	€ 48.310.000,-

De wegens premievrije deelneming voor rekening van het fonds komende premie bedroeg over 2009 € 741.411,- (in 2008: € 656.455,-).

De bovenstaande gegevens zijn samengevat in onderstaande tabel.

Premie ten gunste van het fonds en premie ten laste van het fonds voor arbeidsongeschikte deelnemers in de laatste 4 jaar (bedragen x € 1.000,-)

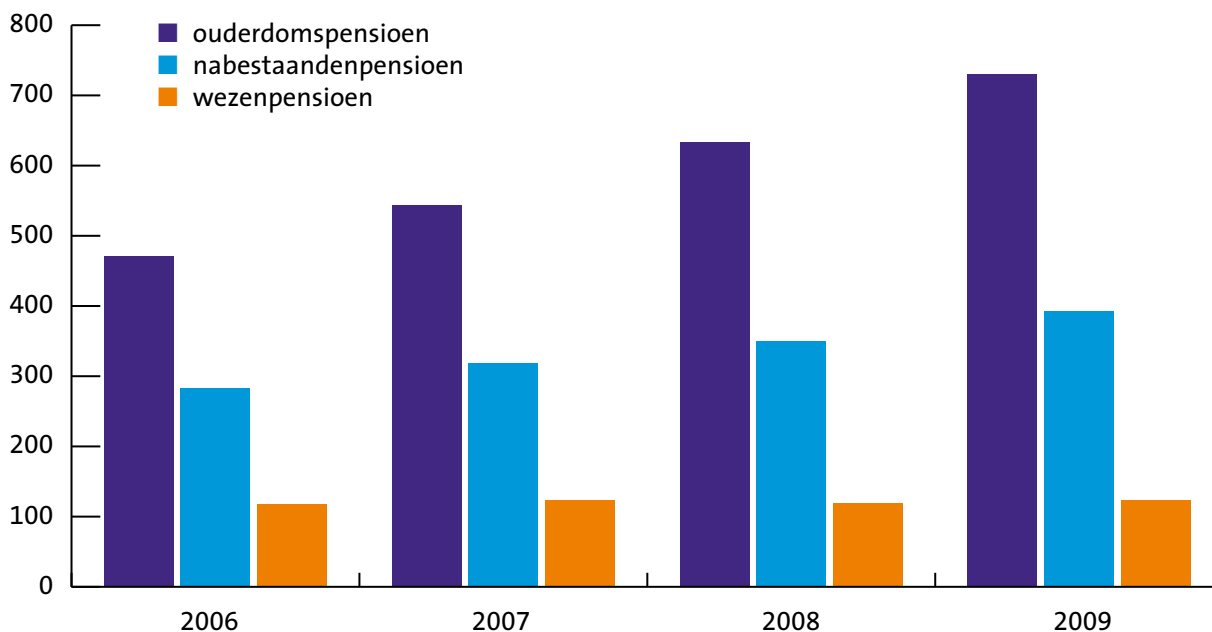
	(1)	(2)	(3)	(4)
Jaar	Ten gunste van het boekjaar vastgestelde premie (incl. FVP)	Ten laste van het fonds gekomen premie voor arbeidsongeschikte deelnemers	Totaal premie van (1)+(2)	(2) in procenten van (3)
2006	42.827	660	43.487	1,52
2007	43.704	632	44.336	1,43
2008	52.536	656	53.192	1,23
2009	58.951	741	59.692	1,24

Pensioenuitkeringen

In 2009 is aan pensioenuitkeringen¹ daadwerkelijk € 2.781.000,- uitbetaald. In 2008 was dit nog € 2.397.000,-, een stijging van 16%.

Hieronder volgt een overzicht van de aantallen ingegane pensioenen en de totale jaarbedragen aan het eind van het boekjaar. Het jaarbedrag is het bedrag dat zou zijn uitgekeerd wanneer alle lopende pensioenen ultimo het betreffende jaar gedurende het gehele jaar zouden zijn uitbetaald.

Aantal Pensioenuitkeringen

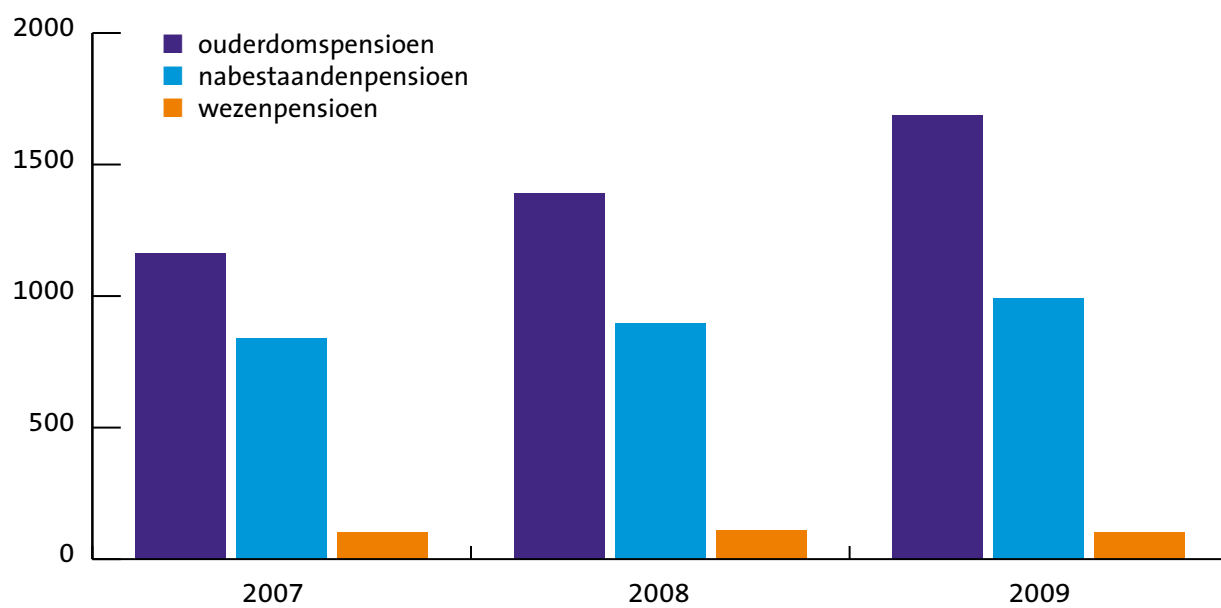

13

	2009	Aantal pensioenen		Totaal jaarbedrag	
		2008	2009	2008	2009
		(x € 1.000,-)			
Ouderdomspensioen	730	633	1.688	1.391	1.688
Nabestaandenpensioen	393	350	991	896	991
Wezenpensioen	123	119	102	103	102
Totaal	1.246	1.102	2.781	2.397	2.781

¹ Ouderdomspensioen, nabestaandenpensioen en wezenpensioen

Pensioenuitkeringen x € 1000,-

3. Verslag van het bestuur

Het bestuur vergaderde in het verslagjaar vijf maal. Hieronder volgt een opsomming van de belangrijkste onderwerpen die tijdens deze vergaderingen zijn besproken.

Premie

In de uitgevoerde ALM-studie (Asset Liability Management) is een systeem van gelijkblijvende doorsneepremie doorgerekend. Uitgangspunt bij het premieniveau in de ALM-studie is de vraag geweest of, op basis van de gehanteerde premie, wordt voldaan aan de risico's van onderdekking, en of het premieniveau voldoende is met betrekking tot de geprognosticeerde kostendekkende premie. De hoogte van de kostendekkende premie is onderzocht voor verschillende niveaus van de indexatieambitie.

Uit de ALM-studie is gebleken dat het premie-instrument een relatief krachtig sturingsmiddel is. Een paar procentpunten hogere of lagere premie heeft hierdoor veel invloed op de (ontwikkeling van de) financiële positie van het fonds. In december 2008 heeft het bestuur besloten de doorsneepremie voor 2009 te handhaven op 30%.

Toeslag

De toeslag op de pensioenaanspraken van de (ex-)deelnemers en van de ingegane pensioenen is voorwaardelijk. Er bestaat geen recht op jaarlijkse toeslag. Of er toeslag wordt verleend en in welke mate is afhankelijk van de financiële middelen van het fonds en van het oordeel van het bestuur en de actuaaris over de financiële positie van het fonds. In het verleden verleende toeslagen geven geen zekerheid over toeslagen in de toekomst. Tijdens de vergaderingen van november en december 2009 heeft het bestuur gesproken over de toeslag 2010. In de vergadering van 16 december 2009 heeft het bestuur besloten naar rato, op basis van de dekkingsgraad per eind november 2009, toeslag te verlenen. Per eind november was de dekkingsgraad 114%.

De vanaf 1 januari 2004 verkregen premievrije pensioenaanspraken van de gewezen deelnemers en de op of na 1 januari 2004 ingegane pensioenen worden op 1 januari 2010 verhoogd met 0,45% (30% van de CPI index van 1,44%).

De pensioenaanspraken van de deelnemers, de voor 1 januari 2004 verkregen premievrije pensioenaanspraken van de slapers en de voor 1 januari 2004 ingegane pensioenen worden op 1 januari 2010 verhoogd met 0,90% (30% van de loonindex van 3,0%).

Inhaaltoeslag

In verband met de financiële positie per 1 januari 2009 heeft het bestuur besloten de aanspraken en rechten niet te indexeren. Dit betekent dat de inhaaltoeslag op dit moment voor actieven 7,08% bedraagt en inactieven (gepensioneerden) 4,66%. Zodra de financiële positie dit toelaat kan het bestuur eventueel besluiten tot het toekennen van inhaaltoeslag. Deelnemers en gepensioneerden hebben geen recht op inhaaltoeslag.

Herstelplan

Op 31 maart 2009 heeft het fonds het herstelplan ingediend bij De Nederlandsche Bank (DNB). In de vergadering van 25 maart 2009 heeft het bestuur besloten een herstelplan in te dienen met een looptijd van drie jaar. Dit omdat de dekkingsgraad volgens de berekeningen van de actuaaris, mede dankzij het premie element, ultimo 2011 weer boven de 105% uitkomt. DNB heeft het ingediende herstelplan goedgekeurd.

Incasso

In 2009 heeft het bestuur in iedere vergadering aandacht besteed aan het gevoerde beleid inzake incasso, teneinde wanbetalers en doorstarters in de sector adequaat te kunnen volgen. Het bestuur hanteert een strikt incassobeleid en wenst de incassotermijnen zo kort mogelijk te houden.

Het bestuur behandelde in iedere vergadering de stand van de premieheffing en incasso.

Het bestuur van het fonds zal het huidige incassobeleid voortzetten en waar mogelijk in 2010 aanscherpen, teneinde de financiële schade voor het pensioenfonds zoveel mogelijk te beperken.

Communicatie

In mei 2009 zijn de actieve deelnemers en de gepensioneerden via een nieuwsbrief geïnformeerd over de financiële crisis, het herstelplan en de gevolgen voor hun pensioen.

Beleggingen

2009 stond in het teken van de overgang naar de nieuwe vermogensbeheerder PGGM.

De beleggingscommissie heeft Watson Wyatt (per 01.01.2010 Towers Watson) begin 2009 de opdracht verstrekt een nieuwe ALM studie voor te bereiden. Deze ALM studie is eerst in de beleggingscommissie besproken en op 6 mei 2009 heeft het bestuur vergaderd over de nieuwe ALM studie. Uit de ALM studie kwam naar voren dat de tot dan toe gehanteerde beleggingsmix goed uit de ALM studie kwam. Op 6 mei 2009 hebben de leden van de beleggingscommissie het bestuur geadviseerd om de beleggingsmix niet te wijzigen, het bestuur heeft dit voorstel overgenomen.

Per 10 september 2009 is gestart met de transitie van de oude vermogensbeheerders Cordares, F&C, Fortis, Kas Bank en State Street. De transitie heeft geduurd tot 30 september 2009.

De volgende partijen waren betrokken bij de transitie:

Avida:	Selectie transitie manager
Bank of New York Mellon:	Custodian
Barclays Global Investors:	Transitie manager
CMC:	Algemene coördinatie en liaison officer met beleggingscommissie
ITS:	Administratieve en financiële controleur van de transitie manager
PGGM:	Fiduciair Manager en ontvangende partij van de beleggingen
Sec Valeur:	Projectmanager transitie en liaison officer met betrokken partijen
Syntrus Achmea:	Secretariaat

De transitie manager Barclays Global Investors (BGI) heeft de portefeuille omgezet naar PGGM. Hierbij is BGI kostenbewust en zonder de markt te verstoren te werk gegaan. Institutional Trust Services (ITS) heeft de transitie kritisch gevolgd en heeft een rapportage opgesteld. Het transitietraject is afgestemd met de accountant (KPMG) en de administrateur (Syntrus Achmea).

Niet alle beleggingen zijn overgedragen naar PGGM. Totaal is 83% van de portefeuille overgezet naar PGGM. De beleggingsfondsen van Syntrus Achmea zijn bewust buiten de transitie gelaten. Verder is slechts een gedeelte van de portefeuille bij State Street overgezet naar PGGM, dit omdat er door de kredietcrisis een lock-up was. Het resterende deel van de State Street portefeuille wordt in de loop van 2010 en 2011 naar PGGM getransfereerd.

De netto kosten van de transitie bedragen ongeveer 0,5% van de waarde van de totaal getransfereerde en nog te transfereren portefeuille.

Jaarverslag

Het bestuur heeft in de vergadering van 16 juni 2009 het jaarverslag en het statenverslag 2008 goedgekeurd en vastgesteld. In dezelfde vergadering heeft het bestuur kennis genomen van de concept accountantsverklaring, de actuariële verklaring en het actuariële rapport.

Risicobeheer

Een toelichting op het risicobeheer is opgenomen in de financiële paragraaf.

Maatschappelijk verantwoord ondernemen

Op grond van Richtlijn 400 Jaarverslag besteedt het pensioenfonds, net als andere ondernemingen, aandacht aan maatschappelijk verantwoord ondernemen. Doel daarvan is het informeren van belanghebbenden en het verantwoording afleggen over maatschappelijke verantwoordelijkheden. Dat betreft met name algemene, sociale en economische aspecten van het fonds.

De algemene aspecten betreffen de belangrijkste problemen en uitdagingen, de invloed hiervan op het beleid en de strategie en de rol van belanghebbenden hierbij.

Relevante sociale aspecten betreffen vooral sociaal-maatschappelijke zaken zoals verantwoord beleggen. In het hoofdstuk “beleggingen” wordt het beleggingsbeleid van het fonds uiteengezet. Richtlijn 400 beoogt overigens niet aan pensioenfondsen voor te schrijven dat zij (meer) maatschappelijk moeten beleggen, de nadruk ligt op de informatieverschaffing.

Verdere aspecten die betrekking hebben op maatschappelijk verantwoord ondernemen zijn bijvoorbeeld de wijze waarop het pensioenfonds georganiseerd is, de verdeling van taken en verantwoordelijkheden, de interne beheersing van processen en procedures en de communicatie met de belanghebbenden. In het hoofdstuk “ontwikkelingen op pensioengebied” wordt aandacht geschonken aan de actuele ontwikkelingen op dit gebied.

4. Algemene pensioenontwikkelingen

Pensioenfondsen in onderdekking

Het jaar 2009 stond in het licht van de economische crisis als gevolg van de kredietcrisis. Aan het begin van 2009 waren er forse verliezen op de beurzen. Daarnaast was sprake van een lage rente. Als gevolg hiervan verkeerden enkele honderden pensioenfondsen begin 2009 in onderdekking. Dat wil zeggen dat er onvoldoende financiële middelen waren om aan alle (toekomstige) verplichtingen te voldoen.

De dekkingsgraad van een pensioenfonds geeft de verhouding weer tussen de bezittingen en de verplichtingen van een pensioenfonds. De Pensioenwet stelt regels voor het geval de dekkingsgraad van een pensioenfonds onvoldoende is. Pensioenfondsen zijn verplicht een “dekkingsstekort” of “reservetstekort” direct te melden bij de toezichthouder, De Nederlandsche Bank (DNB). Het fonds heeft een dekkingsstekort als de dekkingsgraad lager is dan 105,0% en een reservetstekort als de dekkingsgraad lager is dan 129,2%.

Vanwege de onderdekking moesten bijna alle pensioenfondsen een kortetermijnherstelplan bij de toezichthouder DNB indienen. De deadline daarvoor was 1 april 2009. Volgens de Pensioenwet moet een pensioenfonds binnen drie jaar weer een dekkingsgraad van meer dan 105% hebben. Begin 2009 zag het er naar uit dat veel pensioenfondsen pensioenaanspraken en pensioenrechten zouden moeten korten om te voldoen aan de eis dat binnen drie jaar de dekkingsgraad weer 105% zou zijn. Dat vond minister Donner van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) een onevenredig zwaar gevolg van het hantieren van een termijn van drie jaar. Daarom werd de hersteltermijn tijdelijk verlengd naar vijf jaar.

Pensioenfondsen moesten voor 1 april 2009 een plan voor realistisch herstel in vijf jaar indienen bij DNB. Daarin staan ook de maatregelen die het fonds neemt als het niet lukt om binnen drie jaar een dekkingsgraad van 105% te bereiken. DNB toetst jaarlijks of het voldoende lukt om te herstellen. Minister Donner heeft besloten dat eventuele korting op pensioenen en aanspraken kan worden uitgesteld tot 1 april 2012. Daardoor wordt een eventuele korting niet overhaast en overbodig doorgevoerd.

18

Bij het opstellen van het herstelplan moet het bestuur zich laten leiden door een evenwichtige belangenafweging. Dat betekent dat de belangen van degenen die nu pensioen opbouwen en de gepensioneerden evenwichtig in het herstelplan verwerkt moeten zijn. DNB beoordeelde de herstelplannen ook daarop.

Het fonds moest net als veel andere pensioenfondsen een kortetermijnherstelplan indienen bij DNB. Op 31 december 2008 was de dekkingsgraad van het fonds namelijk 90%.

In de loop van 2009 werden de ontwikkelingen op de beurzen gunstiger. Het pensioenfonds heeft het dieptepunt van de dekkingsgraad achter de rug. De dekkingsgraad bedroeg op 31 december 2009 113%.

Door lage dekkingsgraad geen waardeoverdracht

Als een werknemer van baan verandert, mag hij zijn pensioen overdragen naar zijn nieuwe pensioenfonds. Dit heet waardeoverdracht. Is de dekkingsgraad van het fonds lager dan 100%, dan mag het pensioenfonds waardeoverdrachten niet uitvoeren. Het moet deze volgens de Pensioenwet “opschorten”. Veel fondsen hebben in 2009 een aantal maanden een dekkingsgraad van minder dan 100% gehad; sommige fondsen hebben daar nog steeds mee te maken.

Ook het fonds had in de periode december 2008 tot en met juni 2009 een dekkingsgraad lager dan 100%.

Om te voorkomen dat waardeoverdrachten worden gestart en vlak daarna weer moeten stoppen heeft het bestuur besloten dat de dekkingsgraad gedurende 3 maanden 100% of meer moet zijn voordat de overdrachten weer worden opgestart. DNB is het hiermee eens. Dit betekent dat het fonds sinds september 2009 weer meewerkt aan waardeoverdrachten. Of een verzoek om waardeoverdracht daadwerkelijk afgehandeld kan worden hangt ook af van de financiële situatie van het andere fonds.

Regeling deeltijd-WW

Minister Donner van Sociale Zaken en Werkgelegenheid maakte het in het verslagjaar mogelijk om werknemers tijdelijk met deeltijd-WW te laten gaan voor maximaal 50%. Door werktijdverkorting van hun werknemers aan te vragen konden werkgevers de eerste schokgolf van de kredietcrisis opvangen.

Op basis van de regeling voor deeltijd-WW krijgt de werknemer over de niet gewerkte uren een WW-uitkering als hij aan de criteria van de Werkloosheidwet (WW) voldoet. Over een eventuele aanvulling op de WW over de niet gewerkte uren moeten werkgever(s) en werknemers afspraken maken; uitgangspunt is dat (standaard) geen aanvulling plaatsvindt.

De wijze waarop de pensioenopbouw plaatsvindt, blijft hetzelfde voor het gedeelte dat de werknemer werkzaam is. Of de pensioenopbouw wordt voortgezet voor de niet gewerkte uren gedurende de deeltijd-WW periode zal afhangen van wat sociale partners hebben geregeld in de betreffende pensioenregeling of cao. Fiscaal is het toegestaan dat de pensioenopbouw wordt voortgezet op basis van het loon dat direct voorafgaat aan de deeltijd-WW. Voor werknemers van 40 jaar en ouder kan de pensioenopbouw voor het deeltijd-WW-gedeelte in principe worden voortgezet via FVP.

Minister Donner heeft de deeltijd-WW-regeling verlengd tot 1 april 2010; de regeling stopt eerder als het beschikbare geld eerder op is.

Communicatie

Toeslagenlabel

Het verhogen van het pensioen vanwege loon- of prijsstijging heet toeslag. Het bestuur van het fonds beslist jaarlijks of het een toeslag verleent. Dit kan alleen als daarvoor voldoende financiële middelen beschikbaar zijn. Voor een begrijpelijke communicatie over het toeslagbeleid van het pensioenfonds voerde de Pensioenwet een toeslagenlabel in. Dit label staat op bijna alle communicatiemiddelen. Hiermee maken pensioenfonds en verzekeraars duidelijk of de pensioenen de komende jaren kunnen stijgen met de prijsstijgingen, met andere woorden of de koopkracht op peil blijft. Naast het toeslagenlabel moet het fonds een voorwaardelijkheidsverklaring gebruiken. Daarin wordt het toeslagbeleid verder uitgelegd. Het gaat dan om de ambitie die het fonds heeft voor de mate waarin toeslagen worden gegeven. En ook hoe toeslagen worden betaald. Verder geeft het label aan wat daarvan de laatste drie jaar is waargemaakt. De Autoriteit Financiële Markten (AFM) is de toezichthouder die zich concentreert op het gedragstoezicht van pensioenfonds. In de praktijk gaat het met name om communicatie. Het toeslagenlabel valt onder het toezicht van de AFM.

19

Toeslagenbrief vanwege bijzondere situatie

Vanwege de bijzondere economische situatie in 2009 besloot minister Donner dat het toeslagenlabel in 2009 niet gebruikt hoefde te worden. Toepassing van het toeslagenlabel in de huidige economische situatie kon verwarring veroorzaken bij de belanghebbenden, zo was de argumentatie. In plaats daarvan ontwikkelde de pensioensector, in overleg met de toezichthouder AFM, een modelbrief. Deze brief informeerde deelnemers en pensioengerechtigden over de financiële crisis, de situatie van de pensioenuitvoerder en de gevolgen voor hun pensioen. Met deze brief hebben de pensioenfonds ook over de toeslagverwachting over 2009 gecommuniceerd met alle belanghebbenden. Voor het fonds gebeurde dit in het tweede kwartaal van 2009. Zowel pensioenfonds met een dekkingstekort als fonds met een reservetekort maakten gebruik van de brief. In 2010 wordt het toeslagenlabel wel toegepast.

Toeslag in 2009

De meeste werknemers en pensioengerechtigden in Nederland ontvingen in 2009 in het geheel geen toeslag op hun pensioen. Het bestuur van besloot in december 2008 om geen toeslag te verlenen in 2009.

AFM vraagt fonds zelf aan te geven of communicatie goed is

De toezichthouder Autoriteit Financiële Markten (AFM) stuurde op 8 december 2008 een tweede self assessment aan pensioenfonds met het verzoek informatie te geven over de wijze waarop communica-

tie aan deelnemers, gewezen deelnemers en gepensioneerden plaatsvindt. AFM bracht ook een algemeen persbericht naar buiten naar aanleiding van het self assesment. In het algemeen ziet AFM verbetering in de communicatie van pensioenfondsen. Maar AFM wil een breder en dieper onderzoek doen naar de communicatie van pensioenfondsen. AFM wil daarin toetsen of pensioenfondsen de juiste informatie verschaffen.

Tijdige verzending UPO's

AFM constateerde in 2008 dat pensioenfondsen een eigen invulling geven aan de open norm 'tijdig' bij het versturen van een Uniform Pensioenoverzicht (UPO). De verzending is in de praktijk afhankelijk van de doorlooptijden van administratieve processen. Om een einde te maken aan de discussie over de vraag wanneer sprake is van tijdige verstrekking van UPO's, kwam de AFM met een beleidsregel. Hierin staat dat een pensioenuitvoerder voldoet aan de eis van 'tijdigheid' als de deelnemer zijn UPO uiterlijk op 30 september ontvangt. Deze nieuwe norm geldt voor het eerst voor de UPO's over het jaar 2009. Voor het fonds zijn de UPO's over het jaar 2008 in juni 2009 verzonden. Voor de gepensioneerden is de informatie over de hoogte van hun pensioen en over de toeslagverlening in januari 2009 verstuurd.

VB start actie: Samen sta jij sterk

Door de economische crisis zijn veel pensioenfondsen in een slechte financiële positie terecht gekomen. Pensioenfondsen halen daarmee de kranten. Een pensioenfonds heeft daardoor niet meer vanzelfsprekend het vertrouwen van de deelnemer. Niet alles wat in de krant staat over pensioenen geeft echter de situatie bij pensioenfondsen goed weer. De Vereniging van Bedrijfstakpensioenfondsen (VB) is eind november een communicatiecampagne gestart voor bedrijfstakpensioenfondsen. De campagne heet 'Samen sta jij sterk'. Het doel is om duurzaam vertrouwen te winnen onder Nederlanders voor pensioenfondsen. Dit gebeurt onder meer door aan het publiek uitleg te geven over de voordelen van collectiviteit en solidariteit. Het fonds is aangesloten bij de VB.

Trend: vergrijzing en ontgroening: overheid verhoogt AOW leeftijd

20

In 2009 was sprake van een economische recessie en een toenemende werkloosheid. Aan de andere kant ontstaat de komende jaren door vergrijzing en ontgroening juist een verminderd arbeidsaanbod en een verwacht tekort aan beschikbare arbeid. Daarnaast is sprake van een stijgende levensverwachting van mannen en vrouwen. Redenen voor het kabinet om de AOW-leeftijd te willen verhogen naar 67 jaar. Werkgevers en werknemers vertegenwoordigd in de Sociaal Economische Raad (SER) kregen tot eind september de gelegenheid te komen met een (betaalbaar) alternatief plan voor de verhoging van de AOW-leeftijd. Dat is niet gelukt. Sociale partners zijn het niet eens geworden over de AOW-leeftijd en de gevolgen voor aanvullende pensioenen.

AOW-leeftijd in twee stappen omhoog

Het kabinet wil de AOW-leeftijd in twee stappen verhogen: in 2020 naar 66 jaar en in 2025 naar 67 jaar. Voor de mensen die geboren zijn in 1954 of eerder blijft de AOW-leeftijd 65 jaar. De AOW-leeftijd gaat omhoog naar 66 jaar voor mensen geboren in 1955 tot en met 1959 en naar 67 jaar voor mensen geboren in 1960 of later. Het kabinet is verder voornemens rondom de verhoging van de AOW-leeftijd maatregelen te treffen met betrekking tot de verbetering van de arbeidsmarktpositie van ouderen, de positie van mensen met zware beroepen en de positie van mensen met een lang arbeidsverleden. Ook wil het kabinet dat in 2020 het fiscaal gefaciliteerde maximale opbouwpercentage per dienstjaar wordt aangepast voor de aanvullende pensioenen. Dat zijn de pensioenen waarover door werkgever en werknemer samen afspraken worden gemaakt (2e pijler). Het gaat dan bijvoorbeeld om het pensioen dat wordt opgebouwd bij het fonds. Daarnaast wordt de premieruimte in de vrijwillige aanvullende pensioenen (3e pijler) aangepast. Het gaat dan over de pensioenen die individuele burgers kunnen afsluiten bij een verzekeraar. Het kabinet nodigt sociale partners uit om gezamenlijk afspraken te maken over het pensioenstelsel en de fiscale kaders daarvoor. Het kabinet wil het tijdstip voor de aanpassing van het fiscale regime voor pensioenopbouw eventueel vervroegen naar een eerder tijdstip dan 2020.

Op 2 december 2009 dienden minister Donner en staatssecretaris Klijnsma van SZW het wetsvoorstel in bij de Tweede Kamer. De Raad van State adviseerde de AOW-plannen te herzien omdat volgens haar de AOW-leeftijd sneller omhoog kan. Ook vindt de Raad van State dat de financiële onderbouwing van het

wetsvoorstel tekort schiet. Verder adviseert zij de vervroeging van de AOW niet te koppelen aan het arbeidsverleden. De verhoging in twee stappen met een overgangperiode van 10 jaar geeft betrokken partijen volgens de minister en de staatssecretaris de tijd om maatregelen te treffen. Het advies van de Raad van State, en de reactie van het kabinet hierop, zijn meegestuurd naar de Tweede Kamer. Het kabinet heeft aangegeven dat zij op een later tijdstip een tweede wetsvoorstel indient. In dat voorstel staan de begeleidende maatregelen voor het verhogen van de AOW-leeftijd. Het gaat bijvoorbeeld om zware beroepen en om de mogelijkheid om met 65 jaar te stoppen na 42 jaar werk. Overigens wel tegen een lagere AOW.

Flexibilisering van de AOW-leeftijd

In de Tweede Kamer ligt een wetsvoorstel dat het mogelijk maakt om vanaf 2010 de ingangsdatum van het AOW-pensioen uit te stellen. Het AOW-pensioen kan maximaal vijf jaar - geheel of gedeeltelijk - worden uitgesteld ten opzichte van de huidige AOW-leeftijd van 65 jaar. Het kabinet verwacht dat 5% van de nieuwe AOW-gerechtigden kiest voor uitstel. Gaat de AOW-uitkering later in, dan wordt de uitkering ook hoger. Het kabinet wil hiermee een flexibeler systeem van pensionering introduceren. Daarnaast hoopt het kabinet op een cultuuromslag, waarbij mensen 65 jaar niet meer als definitief eindpunt zien van hun werkzame leven. Tot slot hoopt minister Donner het mensen gemakkelijker te maken om door te werken na hun 65ste als ze dat zelf willen. Minister Donner en staatssecretaris Klijnsma van SZW vroegen op 11 november 2009 per brief aan de Tweede Kamer om dit wetsvoorstel zo spoedig mogelijk te behandelen. Ook bij de huidige AOW-gerechtigde leeftijd van 65 jaar kan behoefte bestaan om de AOW later te laten ingaan.

Pensioenregister van start

In de Pensioenwet is bepaald dat de pensioenuitvoerders een pensioenregister inrichten. Het register gaat alle Nederlandse pensioenregelingen via internet toegankelijk maken. Iedereen tussen de 15 en 65 jaar met een burgerservicenummer en een DigiD kan straks inloggen en een overzicht opvragen van zijn eigen pensioenregelingen en AOW-rechten. Zo kan iedere Nederlander straks duidelijk zien hoe hoog zijn totale oudedagsvoorziening is, bij welke pensioenuitvoerder het pensioen is opgebouwd en waar hij terecht kan voor meer informatie. Op 7 mei 2008 is de Stichting Pensioenregister opgericht, een samenwerkingsverband van de pensioenkoopels, verzekeraars en Sociale Verzekeringsbank. De stichting begeleidt de ontwikkeling van het pensioenregister. De pensioensector draagt de kosten zelf. Het is de bedoeling dat het register per 1 januari 2011 van start gaat. Volgens de wet moet het pensioenfonds elke vijf jaar informatie aan slapers verstrekken over hun opgebouwde pensioenaanspraken. Dit geldt overigens alleen voor degenen die na 1 januari 2008 slaper zijn geworden én de slapers die zich bij de pensioenuitvoerder hebben gemeld met het verzoek om hen deze informatie te verstrekken. Dat betekent bijvoorbeeld dat het niet verplicht is om informatie te verstrekken over slapers die voor 1 januari 2008 slaper zijn geworden. Een verzoek via het pensioenregister wordt gezien als een wettelijk verzoek om slapersinformatie te verstrekken. Het is dan ook bijna onvermijdelijk om ook aan degenen die slaper zijn geworden voor 1 januari 2008 informatie te verstrekken. In 2009 is bij de uitvoerder, Syntrus Achmea, een project gestart voor de tijdige invoering van het pensioenregister. Syntrus Achmea heeft de pensioenfondsbesturen betrokken bij de voorbereidingen van het pensioenregister.

21

FVP regeling: geen nieuwe instroom per 1 januari 2011

De Stichting Financiering Voortzetting Pensioenverzekering (FVP) helpt werklozen van 40 jaar en ouder pensioen op te bouwen. FVP heeft in december 2008 bekendgemaakt dat de FVP-regeling een jaar langer blijft bestaan. De regeling loopt nu door tot 1 januari 2011. Werknemers die vóór 2011 in de WW terecht komen, kunnen nog een FVP-bijdrage aanvragen. Werknemers die daarna WW-gerechtigd worden niet meer. Werknemers die in 2010 werkloos worden, kunnen geconfronteerd worden met een korting op hun FVP-bijdrage. Het FVP-bestuur beslist daar later over.

Klantenraad

Op 9 oktober 2009 is de Klantenraad van Syntrus Achmea opgericht. Dit is een orgaan waarin alle pensioenfondsen die een contract hebben met Syntrus Achmea zijn vertegenwoordigd. Het belangrijkste doel van de Klantenraad is om gezamenlijk na te denken over belangrijke thema's binnen de pensioenwereld en de impact daarvan op uitvoering en vastgoed/vermogensbeheer. Daarnaast is de Klantenraad een

platform om lopende en gewenste ontwikkelingen rondom de dienstverlening en innovaties van Syntrus Achmea te bespreken met de directie van Syntrus Achmea en met de Executive Board van Achmea. In de Klantenraad heeft elk pensioenfonds twee (niet persoonsgebonden) zetels. Alle fondsen hebben hierdoor evenveel inspraak. De Klantenraad heeft uit haar midden de Raad van Advies gekozen, die paritair is samengesteld. Deze nieuwe Raad van Advies adviseert de directie van Syntrus Achmea en Executive Board gevraagd en ongevraagd. Van de adviezen van de Raad van Advies kan alleen gemotiveerd worden afgeweken. De leden van de Raad van Advies worden voor langere tijd benoemd om continuïteit te waarborgen.

Goed pensioenfondsbestuur (Pension Fund Governance)

In 2005 publiceerde de Stichting van de Arbeid (STAR) de “Principes voor goed Pensioenfondsbestuur”. Deze principes bieden kaders voor zorgvuldig bestuur, intern toezicht, verantwoording, deskundigheid, openheid en communicatie. Maar ook andere regels spelen een rol: zo is de Code Tabaksblat van belang voor het beleggingsbeleid. Sinds 2007 zijn de Principes voor goed pensioenfondsbestuur van de STAR verankerd in de Pensioenwet. De bedoeling van de principes is dat een pensioenfondsbestuur weet waarvoor het verantwoordelijk is en hoe het die verantwoordelijkheid moet dragen en moet afleggen.

Aandacht voor principes in 2009

Het jaar 2009 stond vooral in het teken van risicobeheer. Kernvraag daarbij is of pensioenfondsen risico’s vooraf voldoende in beeld hadden. Dat geldt zowel voor het beleggingsbeleid als voor de verplichtingen.

Zelfevaluatie

Besturen moeten een procedure vaststellen voor een periodieke zelfevaluatie. Het gaat om het functioneren van het bestuur als geheel en van de individuele bestuursleden afzonderlijk. Doel van de zelfevaluatie is de kwaliteit van het bestuur in stand te houden en/of te verbeteren.

Risicobeheer en compliance

22

Risicobeheer en compliance vormden in 2009 een speerpunt voor DNB. Pensioenfondsbesturen moeten voldoen aan alle wet- en regelgeving en controle hebben over alle risico’s die zich voordoen. DNB hanteert hiervoor het FIRM-model met een beschrijving van tien risicocategorieën. FIRM staat voor Financiële Instellingen Risicoanalyse Methode. De Pensioenwet verplicht het bestuur tot het treffen van maatregelen voor een integere en beheerste bedrijfsvoering. Deze verplichting gaat verder dan de gedragscode die het bestuur nu al heeft. Het gaat om een risicobeleid, waarbij integriteitsrisico’s en ook andere risico’s in kaart worden gebracht.

Principes bij beloningsbeleid

Op 6 mei 2009 hebben DNB en AFM de “Principes voor beheerst beloningsbeleid” gepubliceerd¹ (verder: de Principes). De Principes zijn gericht op de financiële ondernemingen en op pensioenfondsen die onder toezicht staan van DNB of AFM. In een gezamenlijke brief van 24 juni 2009 aan de pensioenfondsen hebben DNB en AFM duidelijk gemaakt dat het beloningsbeleid ook bij pensioenfondsen en hun uitvoerders in lijn moet zijn met de Principes.

In de kern is het doel van de Principes: het tegengaan van “perverse beloningsprikkelers”. Met naleving van de Principes zijn soliditeit, integriteit en voldoen aan verwachtingen bij belanghebbenden van het pensioenfonds gediend. Pensioenfondsen moeten de Principes concreet toepassen op hun situatie en daartoe hun beloningsbeleid kritisch tegen het licht houden en waar nodig aanpassen. Het gaat daarbij niet alleen om de beloning van bestuurders, maar ook om uitbestede werkzaamheden van het pensioenfonds. Het beheerste beloningsbeleid past binnen het thema risicobeheer van een pensioenfonds.

Deskundigheidsbevordering

Het deskundigheidsplan van het bestuur gaat uit van het Plan van aanpak Deskundigheidsbevordering van de VB. Het bestuur heeft in het verslagjaar geen opleidingen gevolgd. Voor 2010 heeft het bestuur opleidingen gepland op het gebied van risicomangement en (wijzigingen in) wet- en regelgeving. Daarbij zal expliciet ingegaan worden op de rapporten van de commissies Frijs en Goudswaard.

¹ De principes zijn een nationale invulling van de beloningsprincipes die op 2 april 2009 werden aangenomen door het Financial Stability Forum van de G20 in Londen.

Beleggingsbeleid

Toezichthouder DNB gaf in september aan dat uit eigen DNB-onderzoek blijkt dat een aantal pensioenfondsen de risico's onderschat waaraan zij in hun beleggingsbeleid blootstaan. De beleggingsverliezen in 2008 zijn behalve op de ernst van de crisis en het gevoerde strategische beleid voor een deel ook terug te voeren op de uitvoering van het beleid, aldus DNB. Het DNB-rapport is geanonimiseerd en doorgestuurd aan de commissie Frijns. Deze commissie doet in opdracht van minister Donner onderzoek naar het beleggingsbeleid van pensioenfondsen en in het bijzonder het risicobeheer. DNB wil in overleg met de sector kijken waar zo nodig zaken kunnen worden aangescherpt. DNB erkent dat dit geen eenvoudige klus is, want het beleggingsbeleid van pensioenfondsen is laveren tussen het invullen van een reële ambitie enerzijds en het vermijden van structurele onderdekking anderzijds.

Ook de Vereniging van Bedrijfstakpensioenfondsen (VB) heeft onderzoek gedaan naar de beleggingen van bedrijfstakpensioenfondsen. Op 18 november bracht VB haar rapport uit 'Bedrijfstakpensioenfondsen en de kredietcrisis: aanbevelingen voor het beleggingsbeleid'. De kernboodschap in dit rapport is de oproep aan ieder bestuur van een bedrijfstakpensioenfonds om stil te staan bij de wijze waarop het zijn verantwoordelijkheid voor het beleggingsbeleid en de uitvoering daarvan draagt. Zijn de mandaten helder en dusdanig dat het bestuur nog 'in control' kan zijn? Wordt er voldoende gerapporteerd door de vermogensbeheerder en is het bestuur in staat om te sturen naar aanleiding van die rapportages? De beheersing van de beleggingsrisico's en het riskmanagement behoren bij ieder bedrijfstakpensioenfonds prominent op de agenda te staan. Er staan aanbevelingen in voor beleggingsbeleid. Zo pleit de VB voor overheidsobligaties, waarbij de rente is gekoppeld aan de inflatie. In het rapport worden ook antwoorden gegeven op veelgestelde vragen die bij het publiek leven over beleggingen van pensioenfondsen.

Drie Commissies voor de toekomst van het pensioenstelsel

De financiële crisis van 2008-2009 heeft veel maatschappelijke onrust veroorzaakt over de betrouwbaarheid van het financiële stelsel. Pensioenfondsen zijn daar onderdeel van. Het Nederlandse pensioenstelsel is robuust gebleken, zelfs tijdens de crisis. Toch heeft de crisis ook de kwetsbaarheden van ons pensioenstelsel blootgelegd. Minister Donner van Sociale Zaken en Werkgelegenheid stelde daarom in het voorjaar van 2009 een drietal commissies in om onderzoek te verrichten naar het Nederlandse pensioenstelsel. Ten tijde van het verschijnen van dit jaarverslag zijn de rapporten van deze drie commissies inmiddels verschenen.

Minister Donner heeft de Commissie Parameters (ook wel Commissie Don) ingesteld. In de Pensioenwet is voor de financiering van pensioenfondsen een Financieel Toetsingskader (FTK) vastgesteld. Het doel hiervan is de pensioentoezegging van deelnemers bij pensioenfondsen te beschermen. Deze commissie Don toetste onder andere of de regels van het Financieel Toetsingskader voor het berekenen van de pensioenvoorzieningen en de kostendekkende premie nog voldoen. Het FTK bevat verschillende parameters. Deze parameters betreffen veronderstellingen over de toekomstige loon- en prijsontwikkeling, de maximaal te hanteren gemiddelde rendementen op vastrentende waarden en de maximaal te hanteren risicopremies op onder andere aandelen en onroerend goed. In 2009 werd er voor de berekening van de pensioenvoorziening bijvoorbeeld van uit gegaan dat de lonen voortdurend met 3% stijgen, de prijzen met 2% stijgen en er een rendement van 4,5% wordt gemaakt op de vastrentende waarden. De Commissie Don is eind 2009 met een verdeeld advies gekomen. Er verandert daarom in 2010 nog niets aan de parameters, maar voor de jaren daarna worden de veronderstellingen weer bezien.

De Commissie beleggingsbeleid en risicobeheer (ook wel bekend als de Commissie Frijns) heeft het beleggingsbeleid van pensioenfondsen, de uitvoering en governance onderzocht en vestigde speciale aandacht op de beheersing van risico's. De Commissie Toekomstbestendigheid aanvullende pensioenregelingen (Commissie Goudswaard) heeft de toekomst- en schokbestendigheid van de huidige pensioencontracten geanalyseerd. Bij deze analyse is rekening gehouden met de vergrijzing van de Nederlandse bevolking. De centrale vraag van deze commissie is of de pensioencontracten aangepast moeten worden. Beide commissies hebben begin 2010 aanbevelingen aandragen. Minister Donner komt voor 1 april 2010 met een kabinetsstandpunt over de bevindingen van de Commissies, de zogenaamde 'brede aanpak pensioenvraagstukken'. Het bestuur heeft met grote belangstelling naar de uitkomsten van de Commissies en het kabinetsstandpunt gekeken.

5. Beleggingen

Ontwikkeling economie en markten (terugblik en vooruitzichten)

Het jaar 2009 stond in het teken van de economische crisis in de westerse landen en tegelijkertijd van het herstel van de financiële markten. De economische krimp in de westerse wereld was in 2009 de grootste sinds de jaren dertig van de vorige eeuw. In de Eurozone bedroeg de economische krimp circa 4% en in de VS ruim 2%.

Na het dieptepunt te hebben bereikt aan het eind van het eerste kwartaal 2009 werden in de maanden april en mei 2009 de eerste tekenen van stabilisatie zichtbaar waarna een voorzichtig herstel van de economische groei waarneembaar was. De grote opkomende economieën in Azië, China en India ontrokken zich grotendeels aan de sterke vertraging van de groei. De meeste andere opkomende economieën werden in meer of mindere mate geraakt, zij het dat ze gemiddeld beter presteerden dan de westerse economieën.

Het niet verder wegzakken van de wereldeconomie in een depressie is toe te schrijven aan het groot-schalig, eensgezind en snel ingrijpen van overheden en centrale banken. Echter, het tot nu toe gerealiseerde economisch herstel is verheugend maar kwetsbaar. De combinatie van sterk teruglopende belastinginkomsten en sterk stijgende overheidsuitgaven leidde tot hoge en op langere termijn onhoudbare overheidstekorten van 6% (Eurozone) tot 10% (VS) van het nationaal inkomen.

De banken zijn nog altijd afhankelijk van de gelden die door de centrale banken worden verstrekt. Dit helpt ze om hun balansen te versterken en waar nodig de verliezen op delen van de leningenportefeuille te verwerken.

Voor 2010 is de huidige consensus onder economen dat vrijwel alle economieën zullen groeien. Deze groei is omgeven met een relatief hoge mate van onzekerheid. In 2010 worden vrijwel zeker de eerste maatregelen genomen om de afhankelijkheid van overheidstekorten en vooral goedkoop geld kleiner te maken. Het is onzeker hoe de groei hierop zal reageren. Het lijkt waarschijnlijk dat de economische groei het komende decennium structureel lager ligt dan in de afgelopen decennia vanwege het terugdringen van de hoge overheidstekorten, een beperktere beschikbaarheid van krediet en een voortschrijdende vergrijzing.

De financiële markten kenden hun dieptepunt rond het einde van het eerste kwartaal. Vanaf dat moment stegen aandelenmarkten en andere markten voor risicodragend kapitaal de rest van het jaar in een rap tempo. Inmiddels is een vergaande normalisering van de economische omstandigheden in de koersen verdisconteerd. Het rendement op de FTSE-Wereld index bedroeg 31%. Hiermee zijn de verliezen van 2008 nog niet goedge maakt. Vooral de conjunctuurgevoelige sectoren (auto's, elektronica, IT en chemie) lieten hoge rendementen zien. De opkomende markten (+80%) deden het veel beter dan de ontwikkelde markten. Ook beursgenoteerd vastgoed (index +36%) toonde een sterk herstel.

In Europa bleef de kapitaalmarktrente vrijwel onveranderd. In de langste looptijden, die belangrijk zijn voor het verdisconteren van de verplichtingen van pensioenfondsen, steeg de rente tegen het eind van het jaar tot dichtbij de 4%. Ook de Amerikaanse kapitaalmarktrente liep op, zowel gevoed door zorgen om het enorme beroep dat de Amerikaanse overheid moest doen op de kapitaalmarkt als door een oplopende inflatieverwachting in de VS. De dollar ging door een zwakke periode maar trok in de loop van het jaar weer aan. Als gevolg van de opwaartse druk op de rente bleven de rendementen op overheidsobligaties beperkt tot ruim 4%.

Creditspreads, die eind 2008 op een ongekend hoog niveau waren, daalden zeer sterk over een brede linie.

De grondstoffenprijzen stegen fors na de zeer sterke daling van 2008. De olieprijs sloot het jaar af op circa 80 dollar, een stijging met meer dan 70%. De index voor grondstoffen steeg slechts met 20% als gevolg van de gemiddeld hoge premie die betaald moest worden voor olie op de termijnmarkt.

Integraal Vermogensbeheer

Per 1 oktober 2009 heeft het Fonds het integraal vermogensbeheer uitbesteed aan PGGM. In het kader van integraal vermogensbeheer verzorgt PGGM voor het Fonds de dienstverlening vanaf het strategisch beleggingsadvies tot en met de verantwoording van de resultaten over het belegd vermogen. Het beleggen van de gelden vindt plaats via de PGGM Fondsen ('Fondsen') en discretionaire portefeuilles. Per 31 december 2009 beheert PGGM 83,3% van het vermogen van het Fonds. Het resterende deel van het vermogen wordt beheerd door Syntrus Achmea Vastgoed (SAV) (Hypotheken en Privaat Vastgoed Portefeuille) en door State Street Global Advisors. Dit laatste betreft een deel van de aandelen- en obligatieportefeuille die begin oktober niet naar PGGM zijn overgebracht.

Beleggingsbeleid

In de eerste drie kwartalen van het verslagjaar zijn er met uitzondering van een geringe uitbreiding van de aandelenportefeuille geen relevante wijzigingen in het beleggingsbeleid geweest. Dit had te maken met het feit dat met name aan het begin van 2009 de vooruitzichten wereldeconomie somber waren en dat het fonds zich aan het voorbereiden was het vermogensbeheer onder te brengen bij PGGM.

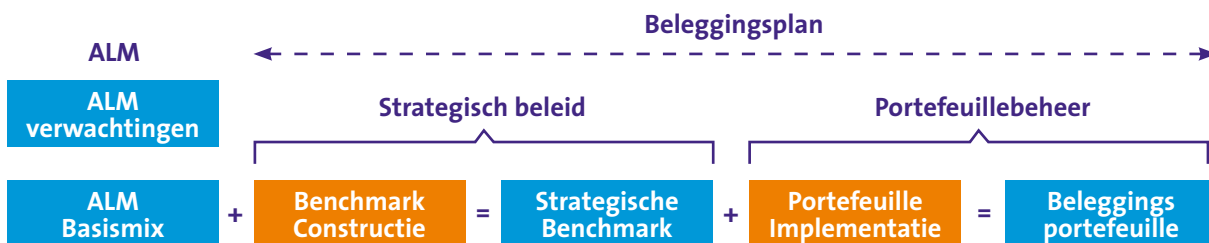
In de loop van het 2de kwartaal evenwel verbeterde de situatie op de financiële markten zich in voldoende mate om verantwoord de aandelenportefeuille met Euro 20 mln. uit te breiden.

Het beleggingsbeleid voor het vierde kwartaal is vastgelegd in het door PGGM opgesteld beleggingsplan. Dit beleggingsplan is door het bestuur vastgesteld in september 2009. Het startpunt voor het beleggingsplan is de beleggingsopdracht zoals door het bestuur van het fonds opgesteld aan de hand van de de ALM-studie (de zogenaamde ALM-Basismix) uitgevoerd in het voorjaar van 2009.

Deze beleggingsopdracht wordt door PGGM in twee stappen geïmplementeerd:

1. het opstellen van een strategische benchmark en
2. het beheer van de beleggingsportefeuille.

Hieronder staat de constructie van de beleggingsportefeuille schematisch weergegeven.

Stap 1: Strategische benchmark

PGGM heeft van het bestuur de opdracht gekregen om een portefeuille samen te stellen die een hoger en stabielere rendement oplevert dan de ALM-Basismix. Een stabielere rendement leidt tot een lager risico. Dit wordt op drie verschillende manieren gerealiseerd: (1) minder grote schommelingen in de rendementen, (2) een grotere robuustheid onder verschillende economische omstandigheden en (3) een lagere volatiliteit van de dekkingsgraad.

Door het toevoegen van beleggingscategorieën zoals Emerging Markets Debt en High Yield en de keuze voor benchmarks en strategieën binnen de Fondsen wordt een strategische benchmark gecreëerd die naar verwachting een hoger rendement levert dan de ALM-Basismix. In de strategische benchmark wordt ook invulling gegeven aan de opdracht van meer stabiliteit door het reduceren van het risico door onder andere verdergaande diversificatie.

Stap 2: Implementatie

De implementatie van de strategische benchmark vindt plaats door de beleggingsteams van PGGM binnen het daarvoor bepaalde risicokader. Door efficiënte implementatie verwacht PGGM minimaal de kosten van het portefeuillebeheer terug te verdienen.

Hieronder is de Strategisch Benchmark 2009 weergegeven:

ALM-Basismix		Strategische Benchmark 2009		Portefeuille Implementatie
Aandelen	53,0%	Aandelen	39,5%	PGGM Global Equity Fund SSgA Equity Europe Fund Legacy
		High Yield	2,0%	PGGM High Yield Fund
		Emerging Market Debt Hard Currency	2,0%	PGGM Emerging Market Debt Hard Currency Fund
		Emerging Market Debt Local Currency	2,0%	PGGM Emerging Market Debt Local Currency Fund
		Publiek vastgoed	4,0%	PGGM Listed Real Estate PF Fund
		Privaat vastgoed	3,5%	SAV Privaat Vastgoed fonds
Commodities	3,0%	Commodities	3,0%	PGGM Commodity Fund
Vastrentende waarden	36,0%	Credits	11,5%	PGGM Credits Fund
		Staatsobligaties	16,5%	PGGM Government Bond Fund
		Long Duration Swaps	1,0%	PGGM Long Duration 30 Year Swap Fund
		Kas	0,0%	
		Hypotheke	7,0%	SAV Hypotheken fonds
Index Linked Bonds	8,0%	Privaat Vastgoed	8,0%	PGGM Inflation Linked Bond Fund
Totaal	100,0%	Totaal	100,0%	

26

Verantwoord beleggen is een integraal onderdeel van het beleggingsbeleid. Verantwoord beleggen is gedefinieerd als het geheel van beleggingsactiviteiten waarbij bewust rekening wordt gehouden met de invloed van milieu-, sociale en corporate governance factoren (ESG). Er zijn vijf kernthema's gedefinieerd: mensenrechten, controversiële wapens, goed ondernemingsbestuur, klimaatverandering en gezondheid & medicijnen. Deze vijf thema's worden hieronder kort toegelicht

1. Beleggen in controversiële wapens.

Onder controversiële wapens wordt verstaan massavernietigingswapens (kernwapens, biologische wapens en chemische wapens) en wapens die tijdens en/of na afloop van inzet buitenproportioneel grote negatieve gevolgen opleveren voor burgers (clusterbommen, landmijnen en munitie met verarmd uranium);

2. Betrokkenheid bij mensenrechtenschendingen en schending van arbeidsrechten.

Voor mensenrechten wordt de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens gehanteerd. Voor het vormen van een oordeel over arbeidsrechten wordt de kernconventies van de Internationale Arbeidsorganisatie van de Verenigde Naties gebruikt. Kinderarbeid is hierbij een belangrijk onderwerp.

3. Klimaatverandering

Er wordt gestreven naar een maximale bijdrage aan voorkoming van klimaatverandering en een maximaal profijt van merkbare positieve gevolgen van klimaatbeleid;

4. Gezondheid & medicijnen

Onder dit punt wordt verstaan enerzijds toegang tot gezondheidszorg en medicijnen in ontwikkelingslanden en anderzijds het aanspreken van ondernemingen in de tabaksindustrie op hun strategie, vooral op het gebied van productpromotie;

5. Goed ondernemingsbestuur (Corporate Governance)

Dit onderwerp is gericht op de onderneming met haar bestuur, het toezicht, het bezoldigingsbeleid en de aandeelhoudersrechten.

Om namens het fonds invulling te geven aan het hierboven beschreven verantwoord beleggen beleid, voert PGGM een aantal activiteiten uit die hieronder zijn opgesomd:

- Dialoog (engagement) met ondernemingen, markten en wetgevers
- Uitsluiten van ondernemingen of andere entiteiten
- Geïnformeerd stemmen op aandeelhoudersvergaderingen.
- Voeren van juridische procedures tegen ondernemingen
- Integreren van ESG onderwerpen in beleggingsbeslissingen

De volgende figuur maakt inzichtelijk met welke activiteiten invulling wordt gegeven aan de vijf thema's, en zo het Verantwoord Beleggen wordt vormgegeven.

Verantwoord beleggen per thema	Dialogo	Uitsluiten	Stemmen	Procederen	Integreren
1) Controversiële wapens		x			
2) Mensenrechten	x	x	x	x	
3) Klimaatverandering	x		x		x
4) Gezondheid & medicijnen	x		x		x
5) Goed ondernemingsbestuur	x		x	x	x

Gevoerd beleid over 2009

Het beleggingsbeleid over 2009 is conform het beleggingsplan uitgevoerd. De totale beleggingsportefeuille behaalde een rendement van 16.6%.

De onderstaande tabel geeft de samenstelling van de portefeuille en de behaalde rendementen per categorie weer per 31 december 2009.

	Ultimo 2009 in EUR mln.	2009 Rendement
Vastrentend	230	7,0%
Aandelen	204	30,9%
Vastgoed	32	12,6%
Commodities	14	10,5%
Overig	2	-
Totaal	482	16,6%

Jaarrekening 2009

Balans per 31 december 2009 (na resultaatbestemming)

(in eenheden van duizend euro)

	31 december 2009		31 december 2008	
ACTIVA				
Beleggingen				
<i>Beleggingen voor risico pensioenfond</i>				
Zakelijke waarden	235.332		133.401	
Vastrentende waarden	236.198		191.180	
Derivaten	-		114	
Overige beleggingen	10.711		32.806	
		482.241		357.501
Vorderingen en overlopende activa (1)				
Premies	3.721		3.925	
Overige vorderingen	811		286	
		4.532		4.211
Liquide middelen (2)				
		2.074		9.425
		<u>488.847</u>		<u>371.137</u>

30

	31 december 2009		31 december 2008	
PASSIVA				
Stichtingskapitaal en reserves (3)				
Cumulatief verliessaldo	(70.820)		(148.780)	
Weerstandreserve	125.994		106.216	
		55.174		(42.564)
Technische voorzieningen (4)				
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds		431.731		412.430
Overige schulden en overlopende passiva (5)				
Overige schulden		1.942		1.271
		<u>488.847</u>		<u>371.137</u>

Staat van baten en lasten over 2009

(in eenheden van duizend euro)

		31 december 2009	31 december 2008
BATEN			
Premiebijdragen risico pensioenfonds	(6)	58.928	52.536
Beleggingsresultaten voor risico pensioenfonds	(7)		
Beleggingsresultaten voor risico pensioenfonds		63.262	(77.517)
Overige baten	(8)	220	-
		<u>122.410</u>	<u>(24.981)</u>
LASTEN			
Mutatie voorziening pensioenverplichtingen	(9)		
Pensioenopbouw		31.761	18.808
Toeslagverlening		3.051	-
Rentetoevoeging		10.841	12.493
Verzwaren overlevingstafels		16.605	-
Onttrekking voor pensioenuitkeringen		(2.874)	(2.383)
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten		2.138	808
Wijziging marktrente		(43.950)	113.036
Wijziging overige actuariële uitgangspunten		-	9.518
Waardeoverdrachten		299	(1.010)
Overige mutaties		<u>1.430</u>	<u>1.044</u>
Totaal mutatie voorziening pensioenverplichtingen		19.301	152.314
Pensioenuitkeringen	(10)	2.956	2.523
Pensioenuitvoeringskosten	(11)	2.494	1.856
Saldo overdrachten van rechten	(12)	(80)	1.429
Premies herverzekering	(13)	1	-
Overige lasten	(14)		
Resultaat voorziening tegen verlies op premievorderingen		-	888
Saldo boekjaar		97.738	(183.991)
		<u>122.410</u>	<u>(24.981)</u>
Bestemming saldo boekjaar			
Algemene reserve		-	(55.348)
Cumulatief verliessaldo		77.960	(148.780)
Weerstandsreserve		19.778	20.137
		<u>97.738</u>	<u>(183.991)</u>

Toelichting op de balans per 31 december 2009

(in eenheden van duizend euro)

Beleggingen voor risico pensioenfonds

	Stand per 1 januari verstrekking	Aankopen, investerings en verschillen	Voor- en nadelige	Verkopen en aflossingen	Stand per 31 december
Zakelijke waarden					
Vastgoed	21.916	19.620	1.319	(11.632)	31.223
Aandelen	111.485	202.329	42.421	(152.126)	204.109
	133.401	221.949	43.740	(163.758)	235.332
Vastrentende waarden					
Obligaties	167.024	205.405	12.914	(179.741)	205.602
Participaties in hypotheek	23.942	661	(512)	-	24.091
Leningen op schuldbekentenis	214	-	-	(4)	210
Liability Driven Investments pools	-	6.585	(290)	-	6.295
	191.180	212.651	12.112	(179.745)	236.198
Derivaten					
Derivaten	114	-	1.403	(1.517)	-
Overige beleggingen					
Commodities	6.497	13.763	1.377	(7.825)	13.812
Overige beleggingen	26.309	2.974	1.282	(33.666)	(3.101)
	32.806	16.737	2.659	(41.491)	10.711
	<u>357.501</u>	<u>451.337</u>	<u>59.914</u>	<u>(386.511)</u>	<u>482.241</u>
Beleggingen	<u>357.501</u>	<u>451.337</u>	<u>59.914</u>	<u>(386.511)</u>	<u>482.241</u>

32

Uitsplitsing actuele waarde naar waarderingsmethode

Op basis van de stand ultimo boekjaar kan het volgende onderscheid worden gemaakt:

	Directe markt- noteringen	Afgeleide markt- noteringen	Waarderings modellen en technieken	Totaal
31 december 2009				
Vastgoed	11.546	19.677	-	31.223
Aandelen	44.759	159.350	-	204.109
Obligaties	-	205.602	-	205.602
Hypothecaire leningen	-	5.631	18.460	24.091
Leningen op schuldbekentenis	-	210	-	210
Commodities	-	13.812	-	13.812
Liability Driven Investments pools	-	6.296	-	6.296
Overige Beleggingen	285	-	(3.387)	(3.102)
	<u>56.590</u>	<u>410.578</u>	<u>15.073</u>	<u>482.241</u>

Zakelijke waarden

	2009	2008
Vastgoed		
<i>Indirecte beleggingen</i>		
Participaties aandelenfonds onroerende zaken	30.964	21.464
Kortlopende vorderingen inzake vastgoed	316	259
Kortlopende schulden inzake vastgoed	(150)	-
Liquide middelen inzake vastgoed	93	193
	<u>31.223</u>	<u>21.916</u>
Aandelen		
<i>Indirecte beleggingen</i>		
Participaties in aandelenfondsen	204.131	126.398
Kortlopende schulden inzake aandelen - te betalen inzake aandelen	(22)	(14.913)
	<u>204.109</u>	<u>111.485</u>
Totaal zakelijke waarden	<u>235.332</u>	<u>133.401</u>
Vastrentende waarden		
Obligaties		
<i>Directe beleggingen</i>		
Officieel genoteerd	144	89.592
<i>Indirecte beleggingen</i>		
Participaties in obligatiefondsen	205.458	77.432
	<u>205.602</u>	<u>167.024</u>
Participaties in hypotheke		
<i>Indirecte beleggingen</i>		
Participaties in hypotheekfondsen	23.666	23.346
Kortlopende vorderingen inzake participaties in hypotheke	382	589
Liquide middelen inzake participaties in hypotheke	43	7
	<u>24.091</u>	<u>23.942</u>
Leningen op schuldbekentenis	<u>210</u>	<u>214</u>
Liability Driven Investments pools		
<i>Indirecte beleggingen</i>		
Participaties	6.295	-
Totaal vastrentende waarden	<u>236.198</u>	<u>191.180</u>

vervolg van pagina 33

	2009	2008
Derivaten		
Valutaderivaten	-	114
Totaal derivaten	-	114
Commodities		
Commodities	13.812	6.497
Overige beleggingen		
Overige schulden en vorderingen	296	-
Liquide middelen inzake beleggingen	(3.397)	26.309
	(3.101)	26.309
Totaal overige beleggingen	10.711	32.806
Totaal beleggingen	482.241	357.501
1. VORDERINGEN EN OVERLOPENDE ACTIVA		
Premies		
Aan het eind van het boekjaar vastgestelde nog te ontvangen premies	4.238	8.145
Voorziening tegen verlies op premievorderingen	(1.075)	(1.721)
	3.163	6.424
Nader vast te stellen volgend boekjaar	558	(2.499)
	3.721	3.925
Overige vorderingen		
Hieronder zijn opgenomen inzake:		
<i>Debiteuren</i>		
Debiteuren	18	10
<i>Pensioenen</i>		
Uitkeringen	5	4
Waardeoverdrachten	773	257
	778	261
<i>Kosten</i>		
Overige kosten	15	15
Totaal van de overige vorderingen	811	286
2. LIQUIDE MIDDELEN		
Rekening courant Staalbankiers	2.074	9.425

PASSIVA**3. STICHTINGSKAPITAAL EN RESERVES**

	2009	2008
Algemene reserve		
Stand per 1 januari	-	55.348
Resultaatsverdeling	-	(55.348)
Stand per 31 december	<u>-</u>	<u>-</u>
Solvabiliteit		
Aanwezig eigen vermogen	55.174	(42.564)
Minimaal vereist eigen vermogen	21.587	20.622
Vereist eigen vermogen	125.994	106.216
Dekkingsgraad	112,8	90,0

De dekkingsgraad van het pensioenfonds bedraagt per 31 december 2009: 113% (31 december 2008: 90%). De dekkingsgraad is als volgt berekend:
(Totaal activa -/- overige schulden) / Technische voorzieningen.

De dekkingsgraad van het minimaal vereist vermogen per 31 december 2009 bedraagt 105% (31 december 2008: 105%).

De dekkingsgraad van het vereist vermogen per 31 december 2009 bedraagt 129% (31 december 2008: 126%)

De vermogenspositie van het pensioenfonds kan worden gekarakteriseerd als dekkingstekort. Voor de berekening van het vereiste eigen vermogen wordt gebruik gemaakt van een standaard model. Per 31 december 2009 voldoet het fonds niet aan de wettelijke normen met betrekking tot het vereist eigen vermogen. Ultimo 31 december 2008 voldeed het fonds tevens niet aan deze wettelijke normen met betrekking tot het minimum vereist vermogen. Door het bestuur is naar aanleiding van het niet voldoen aan de wettelijke normen ultimo 2008 melding gemaakt bij de toezichthouder DNB en in 2009 is een korte- en lange termijnherstelplan ingediend. Hieruit blijkt dat het bestuur verwacht dat, gegeven de uitgangspunten, binnen de gestelde termijn van 3 jaar (31 december 2011) wordt voldaan aan de eisen van het minimaal vereist eigen vermogen. Dit herstelplan is goedgekeurd door DNB. Hieronder worden de ontwikkelingen met betrekking tot de dekkingsgraad en het herstelplan toegelicht.

Ontwikkelingen 2009 met betrekking tot de dekkingsgraad en het herstelplan

In 2009 heeft de dekkingsgraad zich ten opzichte van het herstelplan als volgt ontwikkeld:

	Herstelplan 2009 %	Werkelijk 2009 %
Dekkingsgraad per 1 januari 2009	88,2	90,0
Sturingsmiddelen		
Premie	5,1	6,5
Beleggingen	-/- 2,2	9,0
	2,9	15,5
Overige effecten		
Rentetermijnstructuur	-	11,0
Uitkeringen	-/- 0,1	-/- 0,1
Overige	0,1	-/- 3,6
	-	7,3
Dekkingsgraad per 31 december 2009	<u>91,1</u>	<u>112,8</u>

Onder de post overige is mede opgenomen de verhoging van de voorziening pensioenverplichtingen ad 4% om rekening te houden met de voorzienbare trend in overlevingskansen.

	2009	2008
Cumulatief verliessaldo		
Stand per 1 januari	(148.780)	-
Mutatie: deel van het saldo boekjaar	77.960	(148.780)
Stand per 31 december	<u>(70.820)</u>	<u>(148.780)</u>
Weerstandreserve		
Stand per 1 januari	106.216	86.079
Mutatie: deel van het saldo boekjaar	19.778	20.137
Stand per 31 december	<u>125.994</u>	<u>106.216</u>

36

4. TECHNISCHE VOORZIENINGEN

Pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds		
Stand per 1 januari	412.430	260.116
Toevoeging pensioenopbouw	31.761	18.808
Toevoeging toeslagverlening	3.051	-
Rentetoevoeging	10.841	12.493
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	(2.874)	(2.383)
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	2.138	808
Wijziging marktrente	(43.950)	113.036
Verzwarende overlevingstafels	16.605	-
Overige wijzigingen	1.430	1.044
Waardeoverdrachten	299	(1.010)
Wijzigingen overige actuariële uitgangspunten	-	9.518
Stand per 31 december	<u>431.731</u>	<u>412.430</u>

Hieronder is een uitsplitsing van de opbouw van de voorziening voor risico pensioenfondsen naar aantal en omvang op basis van de soort deelnemer.

	Aantal	2009 €	Aantal	2008 €
Actieve deelnemers	22.747	268.190	22.467	256.946
Pensioengerechtigden	1.246	46.258	1.102	38.405
Gewezen deelnemers	26.518	117.283	23.394	117.079
Totaal	50.511	431.731	46.963	412.430

5. Overige schulden en overlopende passiva

Overige schulden

Hieronder zijn opgenomen inzake:

	2009	2008
<i>Rekening-courant derden</i>		
Rekening courant gelieerd Vut-fonds	74	-
<i>Te verrekenen premies</i>		
Vastgestelde nog te verrekenen premies	1.315	944
<i>Pensioenen</i>		
Uit hoofde van herverzekeringen	1	-
Waardeoverdrachten	211	23
Uitkeringen	4	1
Belastingen en sociale lasten	65	57
	281	81
<i>Kosten</i>		
Administratiekosten	39	-
Advies- en controlekosten	134	62
Beleggingskosten	30	125
Overige	70	58
	273	245
<i>Crediteuren</i>	(1)	1
Totaal van de overige schulden	1.942	1.271

Toelichting op de staat van baten en lasten over het boekjaar 2009

(in eenheden van duizend euro)

BATEN

De omzet zijnde de premies en de directe beleggingsopbrengsten bedraagt 64.627 (vorig boekjaar 58.957).

6. Premiebijdragen risico pensioenfonds

	Werkgevers- gedeelte	Werknemers- gedeelte	2009	2008
Periodieke premies				
- verplichte verzekering	34.787	23.191	57.978	52.029
- aanvullende verzekering	60	1	61	17
- vrijwillige verzekering	260	652	912	490
	<u>35.107</u>	<u>23.844</u>	<u>58.951</u>	<u>52.536</u>
Koopsommen			(23)	-
			<u>58.928</u>	<u>52.536</u>

38

Samenstelling premiebijdragen

De kostendekkende premie over het boekjaar bedraagt € 48.310, de feitelijke premie over het boekjaar bedraagt € 58.928.

De aan het boekjaar toe te rekenen feitelijke premie is als bate verantwoord. De samenstelling van de kostendekkende premie is als volgt:

	2009	2008
Actuarieel benodigd	36.591	21.147
Opslag voor in stand houden vereist vermogen	9.441	7.000
Opslag voor uitvoeringskosten	2.278	1.737
	<u>48.310</u>	<u>29.884</u>

7. Beleggingsresultaten voor risico pensioenfonds 2009

	Directe beleggings- opbrengsten	Indirecte beleggings- opbrengsten	Kosten van vermogens- beheer	Totaal
Vastgoed	527	1.319	(203)	1.643
Aandelen	2.254	42.421	(782)	43.893
Vastrentende waarden	1.835	12.112	(1.245)	12.702
Derivaten	-	1.403	(2)	1.401
Overige beleggingen	808	2.659	(119)	3.348
Overig	275	-	-	275
	<u>5.699</u>	<u>59.914</u>	<u>(2.351)</u>	<u>63.262</u>

Beleggingsresultaten voor risico pensioenfondsen 2008

	Directe beleggings- opbrengsten	Indirecte beleggings- opbrengsten	Kosten van vermogens- beheer	Totaal
Vastgoed	818	(8.041)	(56)	(7.279)
Aandelen	3.755	(78.265)	(222)	(74.732)
Vastrentende waarden	2.024	8.639	(331)	10.332
Derivaten	(1.521)	(101)	-	(1.622)
Overige beleggingen	350	(5.537)	(24)	(5.211)
Overig	995	-	-	995
	<u>6.421</u>	<u>(83.305)</u>	<u>(633)</u>	<u>(77.517)</u>

	2009	2008
Zakelijke waarden		
Vastgoedbeleggingen	1.643	(7.279)
Aandelen	43.893	(74.732)
	<u>45.536</u>	<u>(82.011)</u>
<i>Vastrentende waarden</i>		
Obligaties	11.689	7.665
Participaties in hypotheek	1.295	2.659
Leningen op schuldbekentenis	8	8
Overige vastrentende waarden	(290)	-
	<u>12.702</u>	<u>10.332</u>
<i>Derivaten</i>		
Valutaderivaten	-	(1.622)
Aandelenderivaten	1.401	-
	<u>1.401</u>	<u>(1.622)</u>
<i>Overige beleggingen</i>		
Opbrengst liquide middelen	-	(5.211)
Commodities	1.732	-
Transactieresultaat	1.751	-
Overig	(135)	-
	<u>3.348</u>	<u>(5.211)</u>
<i>Overig</i>		
Overige intrestopbrengsten	<u>275</u>	<u>995</u>
8. Overige baten		
Vrijval voorziening debiteuren	<u>220</u>	<u>-</u>

LASTEN**9. Mutatie voorziening pensioenverplichtingen**

	2009	2008
<i>Pensioenopbouw</i>		
Pensioenopbouw	<u>31.761</u>	<u>18.808</u>
<i>Toeslagverlening</i>		
Toeslagen	<u>3.051</u>	<u>-</u>
<i>Rentetoevoeging</i>		
Interest toevoeging voorziening pensioenverplichtingen tegen rekenrente 2,544% (2008: 4,696%)	<u>10.841</u>	<u>12.493</u>
<i>Verzwarend overlevingstafels</i>		
Verzwarend overlevingstafels	<u>16.605</u>	<u>-</u>
<i>Onttrekking voor pensioenuitkeringen</i>		
Onttrekking uit de voorziening pensioenverplichtingen voor pensioenuitkeringen	<u>(2.874)</u>	<u>(2.383)</u>
<i>Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten</i>		
Kostenopslag premie	<u>2.138</u>	<u>808</u>
<i>Wijziging markttrente</i>		
De voorziening pensioenverplichtingen wordt gewaardeerd op basis van de rentetermijnstructuur	<u>(43.950)</u>	<u>113.036</u>
<i>Wijziging overige actuariale uitgangspunten</i>		
Opslag nieuwe overlevingstafels	-	9.518
<i>Waardeoverdrachten</i>		
Inkomende waardeoverdrachten actuariael	1.232	1.881
Uitgaande waardeoverdrachten actuariael	(933)	(2.891)
	<u>299</u>	<u>(1.010)</u>
<i>Overige mutaties</i>		
Resultaat op sterfte	(1.068)	(45)
Resultaat op arbeidsongeschiktheid	1.670	981
Resultaat op mutaties	79	479
Resultaat op overige technische grondslagen	749	(371)
	<u>1.430</u>	<u>1.044</u>

	2009		2008
10. Pensioenuitkeringen			
Ouderdomspensioen	1.688		1.391
Nabestaandenpensioen	991		896
Wezenpensioen	102		110
Andere uitkeringen:			
- wegens migratie	6		-
- eenmalige uitkeringen	169		126
	<u>2.956</u>		<u>2.523</u>
11. Pensioenuitvoeringskosten			
Aandeel administratiekosten			
Syntrus Achmea Pensioenbeheer			
Boekjaar	1.506	1.124	
Vorig boekjaar	<u>198</u>	<u>443</u>	
	1.704		1.567
Andere kosten:			
advieskosten	435		43
kosten controle van de jaarrekening/ DNB-staten	62		25
bestuurskosten	15		15
Autoriteit Financiële Markten	11		-
kosten externe actuaris	182		122
overige kosten	85		84
	<u>2.494</u>		<u>1.856</u>

De beloning aan bestuurders bedraagt 12 (2008: 12).

Het fonds heeft geen personeel in dienst. De beheersactiviteiten worden op basis van een uitvoeringsovereenkomst verricht door personeel in dienst van de pensioenuitvoerder dan wel vermogensbeheerder.

Honoraria accountant

De externe accountant is KPMG Accountants N.V.

Op grond van artikel 382a Titel 9 Boek 2 BW is de vermelding van de honoraria van de accountant als volgt:

	2009	2008
Externe accountant:		
Totale honoraria voor het onderzoek van de jaarrekening	46	25
Totale honoraria voor andere controleopdrachten	<u>16</u>	<u>-</u>
	<u>62</u>	<u>25</u>

Het onderzoek van de jaarrekening omvat zowel de wettelijke controle van de statutaire jaarrekening als de verslagstaten in het kader van de Pensioenwet. De andere niet-controle diensten betreft onder andere compliance werkzaamheden.

12. Saldo overdracht van rechten

Inkomende waardeoverdrachten overdrachtsom individueel	(774)	(2.088)
Inkomende waardeoverdrachten overdrachtsom collectief	-	537
Uitgaande waardeoverdrachten overdrachtsom individueel	694	2.980
	<u>(80)</u>	<u>1.429</u>

42**13. Premies herverzekering**

Premies herverzekering ANW	<u>1</u>	<u>-</u>
----------------------------	----------	----------

14. Overige lasten

Resultaat voorziening tegen verlies op premievorderingen	<u>-</u>	<u>888</u>
--	----------	------------

Kasstroomoverzicht

(bedragen x 1000 EURO)

	Boekjaar			Vorig boekjaar		
	Ontvangsten	Uitgaven		Ontvangsten	Uitgaven	
Kasstromen uit pensioenuitvoeringsactiviteiten						
Premies van werkgevers en werknemers	59.723			51.047		
Van verzekeraars ontvangen uitkeringen	-			-		
Overdrachten van rechten	258	506		1.482	3.064	
Pensioenuitkeringen		2.946			2.511	
Betaalde premies herverzekering		-			-	
Pensioenuitvoeringskosten		2.402			2.047	
Kasstromen uit pensioenuitvoeringsactiviteiten	59.981	5.854	54.127	52.529	7.622	44.907
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten						
<i>Ontwikkeling</i>						
<i>Zakelijke waarden</i>						
Onroerende zaken	11.632	19.620	(7.988)	2.318	1.756	562
Aandelen	152.126	202.329	(50.203)	489	17.353	(16.864)
<i>Vastrentende waarden</i>						
Obligaties	179.741	205.405	(25.664)	-	790	(790)
Hypothecaire leningen	-	661	(661)	-	7.758	(7.758)
Leningen op schuldbekentenis	4	-	4	4	-	4
Deposito's	-	-	-	2.000	-	2.000
Overige vastrentende waarden	-	6.585	(6.585)	-	-	-
<i>Derivaten</i>						
Derivaten	1.517	-	1.517	-	-	-
<i>Overige beleggingen</i>						
Overige beleggingen	41.491	16.737	24.754	-	20.604	(20.604)
<i>Overige</i>						
Overige	-	-	-	-	-	-
Subtotaal ontwikkeling portefeuille	386.511	451.337	(64.826)	4.811	48.261	(43.450)
<i>Opbrengsten portefeuille</i>						
<i>Zakelijke waarden</i>						
Onroerende zaken	324		324	762		762
Aandelen	1.472		1.472	3.533		3.533
<i>Vastrentende waarden</i>						
Obligaties	(148)		(148)	775		775
Hypothecaire leningen	760		760	910		910
Leningen op schuldbekentenis	8		8	8		8
Deposito's	-		-	995		995
Overige vastrentende waarden	(30)		(30)	509		509
<i>Derivaten</i>						
Derivaten	(2)		(2)	(1.521)		(1.521)
<i>Overige beleggingen</i>						
Overige beleggingen	964		964	224		224
<i>Overige</i>						
Overige	-		-	-		-
<i>Kosten vermogensbeheer</i>						
Kosten vermogensbeheer	-		-	-		-
Subtotaal opbrengsten portefeuille	3.348	-	3.348	5.686	-	5.686
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten	389.859	451.337	(61.478)	10.497	48.261	(37.764)
Totaal kasstroom	449.840	457.191	(7.351)	63.026	55.883	7.143
Liquide middelen						
Stand per begin boekjaar	9.425			2.282		
Stand per einde boekjaar	2.074			9.425		
Afname	(7.351)		-	7.143		

In het kasstroomoverzicht is de mutatie van de overige vorderingen en de overige schulden inzake de beleggingsrubriek voor zowel het boekjaar als vorig boekjaar verwerkt in de opbrengsten portefeuille. De liquide middelen inzake de beleggingsrubriek zijn in de vergelijkende cijfers onder de betreffende beleggingsrubriek opgenomen. De kosten vermogensbeheer worden in het boekjaar opgenomen bij de betreffende rubriek en in mindering gebracht op de kasstroom uit opbrengsten portefeuille.

Toelichting behorende tot de jaarrekening 2009

Inleiding

Het doel van de Stichting Pensioenfonds voor de Particuliere Beveiliging, statutair gevestigd te Amsterdam (hierna 'het fonds') is het nu en in de toekomst verstrekken van uitkeringen aan gepensioneerden en nabestaanden ter zake van ouderdom en overlijden; tevens verstrekt het fonds uitkeringen aan arbeidsongeschikte deelnemers. Het fonds geeft invulling aan de uitvoering van de pensioenregeling van de in de branche verplicht gestelde aangesloten werkgevers.

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen zoals deze zijn opgenomen in Titel 9, Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek en met inachtneming van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving.

Alle bedragen zijn vermeld in euro's x 1.000.

Rubriceringswijzigingen

Met betrekking tot diverse posten in de jaarrekening vindt in 2009 een andere uitsplitsing of samenvoeging plaats, die het inzicht in de jaarrekening bevordert. Dit heeft geen invloed op het vermogen en resultaat, de vergelijkende cijfers zijn voor vergelijkingsdoeleinden aangepast.

Schattingswijzigingen

De publicaties van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) en het Actuarieel Genootschap (AG) geven een wijziging aan van de voorzienbare trend in overlevingskansen. Om hiermee op een afdoende wijze rekening te houden is op basis van bestuursbesluit, vooruitlopend op de aanstaande herziening van de AG-prognosetafels, de voorziening pensioenverplichtingen verhoogd met een opslag van 4%. Het effect van deze schattingswijziging in het huidige verslagjaar bedraagt € 16.605. Dit resultaat is via de Staat van Baten en Lasten als 'Verzwaren overlevingstafels' in het verslagjaar verantwoord.

44

Grondslagen voor balanswaardering en resultaatbepaling

Algemeen

Schattingen en veronderstellingen

De opstelling van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW vereist dat het bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten.

De schattingen en hiermee verbonden veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en verschillende andere factoren die gegeven de omstandigheden als redelijk worden beschouwd. De uitkomsten hiervan vormen de basis voor het oordeel over de boekwaarde van activa en verplichtingen die niet op eenvoudige wijze uit andere bronnen blijkt. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien indien de herziening alleen voor die periode gevolgen heeft, of in de periode van herziening en toekomstige perioden, indien de herziening gevolgen heeft voor zowel de verslagperiode als toekomstige perioden.

Opname van een actief of een verplichting

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar het pensioenfonds zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of een verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde. Dit betekent dat transacties worden verwerkt op handelsdatum en niet op afwikkelingsdatum.

Saldering van een actief en een verplichting

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd als nettobedrag in de balans opgenomen indien sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om het actief en de verplichting gesaldeerd en gelijktijdig af te wikkelen en bovendien de intentie bestaat om de posten op deze wijze af te wikkelen. De met de gesaldeerd opgenomen financiële activa en financiële verplichtingen samenhangende rentebaten en rentelasten worden eveneens gesaldeerd opgenomen.

Vreemde valuta

Activa en verplichtingen in vreemde valuta's worden omgerekend naar euro's tegen de koers per balansdatum. Deze waardering is onderdeel van de waardering tegen actuele waarde.

Baten en lasten voortvloeiende uit transacties in vreemde valuta's worden omgerekend tegen de koers per transactiedatum.

Grondslagen voor balanswaardering

Algemeen

De activa en passiva zijn, voor zover niet anders vermeld, gewaardeerd tegen nominale waarde.

1 Beleggingen

Algemeen

In overeenstemming met de Pensioenwet worden beleggingen gewaardeerd tegen actuele waarde. Overlopende activa en passiva alsmede liquiditeiten vermogensbeheer worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Het verschil tussen marktwaarde en nominale waarde is bij deze activa en passiva in het algemeen gering.

Participaties in beleggingsfondsen, die gespecialiseerd zijn in een bepaald soort beleggingen worden gerubriceerd en gewaardeerd volgens de grondslagen voor dat soort beleggingen.

Financiële instrumenten worden gebruikt ter afdekking van beleggingsrisico's en het realiseren van het vastgelegde beleggingsbeleid. Met ingang van dit boekjaar zijn de derivatenposities opgenomen als een afzonderlijke beleggingscategorie. Derivaten die deel uitmaken van een beleggingsfonds zijn opgenomen in de beleggingscategorie waarin dit beleggingsfonds is gerubriceerd.

Actuele waarde

De beleggingen van het pensioenfonds worden nagenoeg allemaal gewaardeerd tegen de actuele waarde per balansdatum. Voor de meerderheid van de financiële instrumenten van het pensioenfonds kan gebruik worden gemaakt van marktnoteringen, of afgeleide van marktnoteringen. Echter bepaalde instrumenten, zoals onroerende zaken, participaties in hypotheek en bepaalde derivaten zijn gewaardeerd door gebruik te maken van waarderingssystemen en -technieken. Het is gebruikelijk en mogelijk om de actuele waarde binnen een aanvaardbare bandbreedte van schattingen vast te stellen. Voor financiële instrumenten zoals beleggingsvorderingen en -schulden geldt dat de boekwaarde de actuele waarde benadert als gevolg van het korte termijn karakter van de vorderingen en schulden. De boekwaarde van alle activa en de financiële verplichtingen op balansdatum benadert de actuele waarde.

Zakelijke waarden

Vastgoed

Vastgoed wordt gewaardeerd tegen actuele waarde per 31 december van het boekjaar. De actuele waarde van de directe belangen wordt bepaald middels gedurende het jaar uitgevoerde externe taxaties. Bij de bepaling wordt uitgegaan van de onderhandse verkoopwaarde, welke bij aanbidding in verhuurde staat, op de voor het onroerend goed meest geschikte wijze, na de beste voorbereiding, door de meest biedende gegadigde – niet zijnde de huurder – zou kunnen worden verkregen.

De kosten van verwerving, bestaande uit notariskosten, verschuldigde overdrachtsbelasting e.d., komen voor rekening van de koper en zijn derhalve in de actuele waarde begrepen.

Aandelen

Aandelen, waaronder tevens converteerbare obligaties zijn begrepen, worden gewaardeerd tegen de beurskoers. Voor niet ter beurse genoteerde participaties in aandelenfondsen is dit de berekende intrinsieke waarde, die de actuele waarde van de onderliggende beleggingen representeert.

Vastrentende waarden

Obligaties

Obligaties worden gewaardeerd tegen de beurskoers. Voor niet ter beurse genoteerde participaties in vastrentende waardenfondsen is dit de berekende intrinsieke waarde, die de actuele waarde van de onderliggende beleggingen representeert.

Participaties in hypotheek

Hypothecaire leningen worden gewaardeerd tegen marktwaarde. Voor participaties in hypotheekfondsen is dit de berekende intrinsieke waarde, die de actuele waarde van de onderliggende beleggingen representeert.

Leningen op schuldbekentenis

Leningen worden gewaardeerd tegen marktwaarde, zijnde de contante waarde van de met vervroegde aflossing aangepaste kasstromen, verdisconteerd tegen de rente op staatsobligaties met vergelijkbare looptijden inclusief eventuele opslagen, behorende bij het risicoprofiel van de leningen.

Deposito's

Deposito's worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Voor deposito's is het verschil tussen marktwaarde en nominale waarde in het algemeen gering.

Derivaten

Derivaten worden gewaardeerd tegen reële waarde, te weten de relevante marktnotering of, als die er niet is, de waarde die wordt bepaald met behulp van marktconforme en toetsbare waarderingmodellen. Derivaatcontracten met een negatieve waarde worden in de balans onder de overige schulden en overlopende passiva verantwoord.

Overige beleggingen

Overige beleggingen worden gewaardeerd tegen marktwaarde.

2 Vorderingen en overlopende activa

Alle vorderingen hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

Voor zover noodzakelijk is een voorziening voor oninbaarheid in mindering gebracht.

3 Liquide middelen

Onder de liquide middelen worden opgenomen die kasmiddelen en tegoeden op bankrekeningen die onmiddellijk dan wel op korte termijn opeisbaar zijn. De liquide middelen staan ter vrije beschikking van het fonds.

4 Reserves**Algemeene reserve / Cumulatief verliessaldo**

Deze reserve is dat deel van het vermogen dat resteert nadat via de resultaatbestemming de weerstandsreserve op het gewenste niveau zijn gebracht.

In geval van een positieve post wordt deze post gepresenteerd als algemene reserve, deze dient ter opvang van tegenvallers anders dan waarvoor een specifieke reserve respectievelijk voorziening is getroffen.

Indien er sprake is van een negatieve post als gevolg van negatieve resultaten in dit jaar en/ of voorgaande jaren wordt deze reserve als cumulatief verliessaldo verwerkt, dit wordt gepresenteerd als (negatief) onderdeel van het eigen vermogen

Weerstandsreserve

De hoogte van de weerstandsreserve is minimaal gelijk aan nul en maximaal gelijk aan de grens die in het Financieel ToetsingsKader is gesteld voor het vereist vermogen. (Dit jaar gelijk aan het vereist vermogen).

5 Technische Voorzieningen**Voorziening pensioenverplichtingen**

De voorziening pensioenverplichtingen is de op basis van actuariële grondslagen berekende contante waarde van de pensioenaanspraken, waarop per de balansdatum op grond van het reglement, rechten zijn verkregen, inclusief de indexatie per 1 januari volgend op de balansdatum.

Voor latent wezenpensioen is de netto voorziening pensioenverplichtingen voor latent nabestaandenpensioen ten behoeve van (huwelijks)partners van verzekerden jonger dan 65 jaar, verhoogd met 5%.

Voor de toekomstige kosten met betrekking tot de administratie en uitbetaling van de pensioenen, is de voorziening pensioenverplichtingen verhoogd met 7,5%.

Voor de deelnemers aan wie vrijstelling van premiebetaling wegens arbeidsongeschiktheid is verleend, is de voorziening pensioenverplichtingen verhoogd met 90% van de contante waarde van de vrijgestelde premiebetalingen over de resterende duur tot aan de pensioendatum.

De berekeningen zijn uitgevoerd op de volgende actuariële grondslagen en veronderstellingen.

1. Als rekenrente wordt de marktrente gehanteerd. De marktrente komt overeen met de rente termijnstructuur ultimo boekjaar zoals deze door DNB is gepubliceerd.
2. De overlevingskansen van mannen en vrouwen worden ontleend aan de Prognosetafel 2005 - 2050 van het AG. Hierbij wordt rekening gehouden met ervaringssterfte door de overlijdenskansen te vermenigvuldigen met 95 % (tot en met 105 jaar, daarna lineair oplopend tot 100% op leeftijd 110). Voor de wezen zijn geen sterftetekansen in aanmerking genomen.
3. De man is drie jaar ouder dan de vrouw.
4. De samenlevingsfrequentie loopt op van 10% op 20-jarige leeftijd tot 90% vanaf 40-jarige leeftijd, op leeftijd 65 is deze 100%, vanaf 65 jaar neemt deze af met de sterftetekans van de partner.

Verzwarende overlevingstafels

Om op een afdoende wijze rekening te houden met recente ontwikkelingen in de voorzienbare trend in overlevingskansen voor de gehele bevolking is de berekende voorziening verhoogd met een opslag van 4%.

Opslagen op de actuariële koopsom

De opslag op de actuariële koopsom ter dekking van het risico van premievrijstelling wegens arbeidsongeschiktheid bedraagt 7,5%. De opslag op de actuariële koopsom ter dekking van administratiekosten bedraagt 10%. Deze opslagen komen jaarlijks beschikbaar.

Korte beschrijving pensioenregeling

De pensioenregeling van het pensioenfonds betreft een middelloonregeling.

Het ouderdomspensioen is gelijk aan 2,0% van de som van de pensioengrondslagen, waarover premie aan het pensioenfonds is betaald. De pensioengrondslag is gelijk aan het (gemaximeerde) pensioensalaris minus de franchise.

48

Het partnerpensioen bedraagt 70% van het ouderdomspensioen. Tevens is een Wezenpensioen verzekerd.

6 Overlopende schulden en overlopende passiva

Alle schulden en overlopende passiva hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

Grondslag kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht wordt opgesteld volgens de directe methode.

Grondslagen voor resultaatbepaling

Algemeen

Baten en lasten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben.

7 Premies risico pensioenfonds

Hieronder zijn opgenomen de over het boekjaar in rekening gebrachte en te brengen premies en koop-sommen.

8 Beleggingsresultaten voor risico pensioenfonds

Directe beleggingsopbrengsten

De directe beleggingsopbrengsten hebben betrekking op opbrengsten uit beleggingsfondsen, intrest en dividenden onder aftrek van de aan de beleggingen toe te rekenen kosten, alsmede de huren verminderd met de exploitatiekosten.

Indirecte beleggingsopbrengsten

De indirecte beleggingsopbrengsten hebben betrekking op gerealiseerde en ongerealiseerde waarde-stijgingen of waardedalingen.

9 Overige baten

Deze zijn opgenomen voor de aan het boekjaar toe te rekenen bedragen. Dit betreft een vrijval van een debiteuren voorzieningen.

10 Mutatie voorziening pensioenverplichtingen

Pensioenopbouw

Onder pensioenopbouw is opgenomen de actuariel berekende waarde van de diensttijdopbouw. Dit is het effect op de voorziening pensioenverplichtingen van de in het verslagjaar opgebouwde nominale rechten ouderdomspensioen en nabestaandenpensioen. Verder is hierin begrepen het effect van de indi-viduele salarisontwikkeling.

Verzwarend overlevingsstafels

Om op een afdoende wijze rekening te houden met recente ontwikkelingen in de voorzienbare trend in overlevingskansen voor de gehele bevolking is de berekende voorziening verhoogd met een opslag van 4%.

Toeslagverlening

De onder dit hoofd opgenomen toename van de voorziening betreft het effect van toeslagverlening op de voorziening.

Wijziging voorziening pensioenverplichting uit hoofde van waardeoverdrachten

Onder dit hoofd zijn de actuariële inkomende en uitgaande waardeoverdrachten opgenomen.

Rentetoevoeging

De pensioenverplichtingen zijn opgerent met 2,544% (2008: 4,696%)

Onttrekking voor pensioenuitkeringen

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen worden vooraf actuariel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de pensioenen van de verslagperiode.

Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de marktwaarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur. Het effect van de verandering van de rentetermijnstructuur wordt verantwoord onder het hoofd wijziging marktrente.

Overige mutaties

De onder dit hoofd opgenomen mutaties van de voorziening hebben betrekking op de actuariële kanssystemen.

13 Saldo overdrachten van rechten

Hieronder zijn opgenomen de aan het verslagjaar toe te rekenen overdrachtswaarde van de overgenomen respectievelijk overgedragen pensioenaanspraken.

15 Overige lasten

Deze zijn opgenomen voor de aan het boekjaar toe te rekenen bedragen.

Risicobeheer en derivaten

In het jaarverslag is ingegaan op de risico's die het pensioenfonds loopt en op het beleid dat wordt gevoerd om deze risico's te beperken. Onderstaand treft u kwantitatieve risicoinformatie aan.

Solvabiliteitsrisico

Het fonds wordt bij het beheer van de pensioenverplichtingen en de financiering daarvan geconfronteerd met risico's. De belangrijkste doelstelling van het fonds is het nakomen van de pensioentoezeggingen. Voor het realiseren van deze doelstelling wordt gestreefd naar een toereikende solvabiliteit op basis van de marktwaarde van de pensioenverplichtingen.

Het belangrijkste risico voor het fonds betreft het solvabiliteitsrisico, ofwel het risico dat het fonds niet beschikt over voldoende vermogen ter dekking van de pensioenverplichtingen. De solvabiliteit wordt gemeten zowel op basis van algemeen geldende normen als ook naar de specifieke normen welke door de toezichthouder worden opgelegd. Indien de solvabiliteit van het fonds zich negatief ontwikkelt, bestaat het risico dat het fonds de premie voor de werkgevers en deelnemers moet verhogen en het risico dat er geen ruimte beschikbaar is voor eventuele toeslagen op opgebouwde pensioenrechten. In het uiterste geval kan het noodzakelijk zijn dat het fonds verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten moet verminderen.

Het tekort/surplus op FTK-grondslagen is als volgt:

		31 dec. 2009 EUR	31 dec. 2008 EUR
Voorziening pensioenverplichtingen (FTK-waardering)	(a)	431.731	412.430
Buffers:			
S1 Renterisico		72.725	60.256
S2 Risico zakelijke waarden		70.691	58.501
S3 Valutarisico		10.054	17.233
S4 Grondstoffenrisico		5.020	3.055
S5 Kredietrisico		2.086	6.961
S6 Verzekeringstechnisch risico		17.794	18.676
Diversificatie-effect		(52.376)	(58.466)
Totaal S (vereiste buffers)	(b)	125.994	106.216
Vereist vermogen (art. 132 Pensioenwet)	(a+b)	557.725	518.646
Aanwezig vermogen (Totaal activa – schulden)		486.905	369.866
Tekort		<u>(70.820)</u>	<u>(148.780)</u>

Bij de berekening van de buffers past het pensioenfonds de standaardmethode toe. Voor de samenstelling van de beleggingen wordt uitgegaan van de feitelijke asset mix in de evenwichtssituatie.

Beleid en risicobeheer

Het bestuur beschikt over een aantal beleidsinstrumenten ten behoeve van het beheersen van deze risico's. Deze beleidsinstrumenten betreffen:

- Beleggingsbeleid
- Premiebeleid
- Herverzekeringsbeleid
- Toeslagverleningsbeleid

De keuze en toepassing van beleidsinstrumenten vindt plaats na uitvoerige analyses ten aanzien van te verwachten ontwikkelingen van de verplichtingen en de financiële markten. Daarbij wordt onder meer gebruikgemaakt van ALM-studies. Een ALM-studie is een analyse van de structuur van de pensioenverplichtingen en van verschillende beleggingsstrategieën en de ontwikkeling daarvan in diverse economische scenario's.

De uitkomsten van deze analyses vinden hun weerslag in jaarlijks door het bestuur vast te stellen beleggingsrichtlijnen als basis voor het uit te voeren beleggingsbeleid. De beleggingsrichtlijnen geven normen en limieten aan waarbinnen de uitvoering van het beleggingsbeleid moet plaatsvinden. Ze zijn gericht op het beheersen van de volgende belangrijkste (beleggings)-risico's. Bij de uitvoering van het beleggingsbeleid wordt gebruik gemaakt van derivaten.

Marktrisico

Marktrisico omvat de mogelijkheden voor winst of verlies en omvat het prijs(koers)risico, valutarisico en het renterisico. De strategie van het fonds met betrekking tot het beleggingsrisico wordt bepaald door de beleggingsdoelstellingen zoals vastgelegd in het beleggingsplan. Het marktrisico wordt op dagelijkse basis beheerd door vermogensbeheerders in overeenstemming met de aanwezige beleidskaders en richtlijnen. De overall-marktposities worden periodiek gerapporteerd aan het bestuur.

52

Prijrisico

Prijrisico is het risico van waardewijzigingen door de ontwikkeling van marktprijzen, die wordt veroorzaakt door factoren gerelateerd aan een individuele belegging, de uitgevende instelling of generieke factoren. Omdat alle beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde waarbij waardewijzigingen onmiddellijk in het saldo van baten en lasten worden verwerkt, zijn alle wijzigingen in marktomstandigheden direct zichtbaar in het beleggingsresultaat. Het prijsrisico kan worden gemitigeerd door diversificatie. In aanvulling hierop kan het prijsrisico worden gehedged door het gebruik van afgeleide financiële instrumenten (derivaten), zoals opties en futures.

De segmentatie van onroerende zaken naar sectoren is als volgt:

	31 december 2009		31 december 2008	
	EUR	%	EUR	%
Kantoren	4.520	14	3.050	14
Winkels	7.748	25	2.917	13
Overige bedrijfsgebouwen	3.456	11	3.790	17
Woningen	4.314	14	11.580	53
Overige	11.185	36	580	3
	<u>31.223</u>	<u>100</u>	<u>21.917</u>	<u>100</u>

Valutarisico

Het deel dat buiten de euro wordt belegd bedraagt ultimo jaar circa 60% (2008: 43%) van de beleggingsportefeuille. Hiervan is 73% (2008: 63 %) afgedekt, middels valutaderivaten. De netto risicopositie bedraagt 18% (2008: 16%).

Het valutarisico wordt in onderstaande tabel weergegeven.

De valutapositie voor en na afdekking door valutaderivaten is als volgt weer te geven:

	Voor	2009 Valutaderivaten discretionair	Valutaderivaten in beleggingspools	Nettopositie (na)
	EUR	EUR	EUR	EUR
EUR	217.165	0	208.957	426.122
GBP	32.136	0	-18.386	13.750
JPY	17.513	0	-16.540	973
USD	146.606	0	-147.102	-496
Overige	68.821	0	-26.929	41.892
	<u>482.241</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>482.241</u>

	Voor	2008 Valutaderivaten discretionair	Valutaderivaten in beleggingspools	Nettopositie (na)
	EUR	EUR	EUR	EUR
EUR	203.211	39.685	56.957	299.853
GBP	1.345	0	-1.304	41
JPY	11.652	0	-11.322	330
USD	126.348	-39.571	-37.628	49.149
Overige	14.831	0	-6.703	8.128
	<u>357.387</u>	<u>114</u>	<u>0</u>	<u>357.501</u>

53

Renterisico

Het renterisico is het risico dat de waarden van de portefeuille vastrentende waarden en de pensioenverplichtingen veranderen als gevolg van ongunstige veranderingen in de marktrente.

De rentegevoeligheid kan worden gemeten door middel van de duration. De duration is de (met de constante waarde van de kasstromen) gewogen gemiddelde resterende looptijd in jaren.

	Balans- waarde 2009	31 december 2009	Balans- waarde 2008	31 december 2008
	EUR		EUR	
Duration van de vastrentende waarden (excl. derivaten)	236.198	5,6	190.597	11,5
Duration van de vastrentende waarden (incl. derivaten)	236.198	10,7	191.180	11,9
Duration van de (nominale) pensioenverplichtingen	431.731	23,2	412.036	25,8
* betreft een geschatte waarde				

Op balansdatum is de duration van de vastrentende waarden (excl. derivaten) aanzienlijk korter dan de duration van de verplichtingen. Er is derhalve sprake van een zogenaamde “duration-mismatch”. Dit betekent dat bij een rentestijging de waarde van beleggingen minder snel daalt dan de waarde verplichtingen (bij toepassing van de actuele marktrentestructuur) daalt, de dekkingsgraad zal stijgen. Bij een rentedaaling zal de waarde van de beleggingen minder snel stijgen dan de waarde van de verplichtingen, waardoor de dekkingsgraad daalt.

Het beleid van het fonds is gericht op het verkleinen van de “duration-mismatch”. Dit is gebeurd door het kopen van meer langlopende obligaties in plaats van aandelen (aandelen hebben per definitie een duration van nul). Ook maakt het fonds gebruik van een long duration swap fund. Hiermee wordt de duration van de vastrenderende waarde verlengd.

De samenstelling van de vastrentende waarden naar looptijd is als volgt:

	2009 EUR	2008 EUR
< 1 jaar	20.674	7.583
1 – 5 jaar	83.682	41.940
> 5 jaar	131.842	141.657
	<u>236.198</u>	<u>191.180</u>

Kredietrisico

Kredietrisico is het risico van financiële verliezen voor het fonds als gevolg van faillissement of betalingsonmacht van tegenpartijen waarop het fonds (potentiële) vorderingen heeft. Hierbij kan onder meer worden gedacht aan partijen die obligatieleningen uitgeven, banken waar deposito's worden geplaatst, marktpartijen waarmee Over The Counter (OTC)-derivatenposities worden aangegaan en aan bijvoorbeeld herverzekeraars.

Een voor beleggingsactiviteiten specifiek onderdeel van kredietrisico is het settlementrisico. Dit heeft betrekking op het risico dat partijen waarmee het fonds transacties is aangegaan niet meer in staat zijn hun tegenprestatie te verrichten waardoor het fonds financiële verliezen lijdt.

Beheersing vindt plaats door het stellen van limieten aan tegenpartijen op totaalniveau, dat wil zeggen met inachtneming van alle posities die een tegenpartij heeft jegens het fonds; het vragen van extra zekerheden zoals onderpand en dergelijke bij hypothecaire geldleningen en het uitlenen van effecten; het hanteren van prudente verstrekingsnormen bij hypothecaire geldleningen. Ter afdekking van het settlementrisico wordt door het fonds enkel belegd in markten waar een voldoende betrouwbaar clearing- en settlementstelsel functioneert. Voordat in nieuwe markten wordt belegd, wordt eerst onderzoek gedaan naar de waarborgen op dit gebied. Met betrekking tot niet-beursgenoteerde beleggingen, met name OTC-derivaten, wordt door het fonds enkel gewerkt met tegenpartijen waarmee ISDA/CSA-overeenkomsten zijn afgesloten zodat posities van het fonds adequaat worden afgedekt door onderpand.

De verdeling naar regio is weergegeven in onderstaande tabel:

	2009 EUR	2008 EUR
Mature markets	374.800	317.359
Emerging markets	34.562	11.003
Andere	72.879	7.223
	<u>482.241</u>	<u>335.585</u>

Ten aanzien van de kredietwaardigheid van de debiteuren van de vastrentende portefeuille kan het volgende overzicht worden gegeven:

	2009		2008	
	EUR	%	EUR	%
AAA	70.733	30	97.198	51
AA	11.738	5	21.488	11
A	85.779	36	23.902	13
BBB	20.759	9	7.458	4
<BBB	14.977	6	10.310	5
GEEN RATING*	32.212	14	30.824	16
	<u>236.198</u>	<u>100</u>	<u>191.180</u>	<u>100</u>

* Betreft nagenoeg geheel hypotheken en LDI- Pools (Liability Driven Investments).

Liquiditeitsrisico

Liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet tijdig en/of niet tegen een aanvaardbare prijs kunnen worden omgezet in liquide middelen, waardoor het fonds op korte termijn niet aan zijn verplichtingen kan voldoen. Waar de overige risicomponenten vooral de langere termijn betreffen (solvabiliteit), gaat het hierbij om de kortere termijn. Dit risico kan worden beheerst door in het strategische en tactische beleggingsbeleid voldoende ruimte aan te houden voor de liquiditeitsposities. Er moet eveneens rekening worden gehouden met de directe beleggingsopbrengsten en andere inkomsten zoals premies. Voor het fonds geldt dat de ontvangsten inzake premiebijdragen hoger zijn dan de uitbetalingen inzake uitkeringen, waardeoverdrachten en overige uitkeringen. Het liquiditeitsrisico is hierdoor beperkt.

Verzekeringstechnische risico's (actuariële risico's)

De belangrijkste actuariële risico's zijn de risico's van langlevens, overlijden (kortleven) en arbeidsongeschiktheid.

Langlevensrisico is het risico dat deelnemers langer blijven leven dan gemiddeld verondersteld wordt bij de bepaling van de voorziening pensioenverplichtingen. Als gevolg hiervan volstaat de opbouw van het pensioenvermogen niet voor de uitkering van de pensioenverplichting.

Het overlijdensrisico betekent dat het fonds in geval van overlijden mogelijk een nabestaandenpensioen moet toekennen waarvoor door het fonds geen voorzieningen zijn getroffen. Dit risico kan worden uitgedrukt in risicokapitalen. Het risico is door het fonds niet verzekerd.

Het arbeidsongeschiktheidsrisico betreft het risico dat het fonds voorzieningen moet treffen voor premievrijstelling bij invaliditeit en het toekennen van een arbeidsongeschiktheidspensioen ("schadereserve"). Voor dit risico wordt jaarlijks een risicopremie in rekening gebracht. Het verschil tussen de risicopremie en de werkelijke kosten wordt verwerkt via het resultaat. De actuariële uitgangspunten voor de risicopremie worden periodiek herzien.

Om op een afdoende wijze rekening te houden met recente ontwikkelingen in de voorzienbare trend in overlevingskansen voor de gehele bevolking is voorziening verhoogd met een opslag van 4%.

Toeslagverleningsrisico (actuariële risico's)

Het bestuur van het fonds heeft de ambitie om toeslagen op het pensioen te verlenen. De mate waarin dit kan worden gerealiseerd is afhankelijk van de ontwikkelingen in de rente, rendement, looninflatie en demografie. Uitdrukkelijk wordt opgemerkt dat de toezegging voor toekomstige toeslagverlening voorwaardelijk is.

Nominale dekkinggraad	Toeslagverlening
Lager dan 105 %	nee
Tussen 105% en vereiste FTK dekkinggraad in evenwichtssituatie	gedeeltelijk
Hoger dan vereiste FTK dekkinggraad in evenwichtssituatie	volledig

- Bij een dekkinggraad boven 160% wordt naast een volledige toeslag ook een eventuele inhaaltoeslag toegekend;
- Bij een dekkinggraad van meer dan 135% maar minder dan 160% wordt 100% van de toeslag toegekend;
- Bij een dekkinggraad van meer dan 105% maar minder dan 135% wordt een deel van de toeslag toegekend; de toeslag wordt naar rato van de dekkinggraad afgesteld; en
- Bij een dekkinggraad van 105% of minder wordt geen toeslag verleend.

Concentratierisico

Grote posten zijn aan te duiden als een vorm van concentratierisico. Om te bepalen welke posten hieronder vallen moeten per beleggingscategorie alle instrumenten met dezelfde debiteur worden gesommeer. Als grote post wordt aangemerkt elke post die meer dan 2% van het balanstotaal uitmaakt. Dit betreft per 31 december de volgende posten:

56

	2009 EUR	2008 EUR
FRANCE GOVERNMENT OF	23.030	62.772
ITALY REPUBLIC OF	34.184	21.250
DEUTSCHLAND BUNDESREPUBLIK	11.235	9.879

In het algemeen geldt dat concentratierisico kan optreden als een adequate spreiding van activa en passiva ontbreekt. Concentratierisico's kunnen optreden bij een concentratie van de portefeuille in regio's, economische sectoren of tegenpartijen. Een portefeuille van leningen die sterk sectorgebonden is, kan door deze sectorconcentratie een verhoogd risico lopen. Indien aandelen in dezelfde sector worden aangehouden is sprake van een cumulatief concentratierisico.

Overige niet-financiële risico's

Operationeel risico

Operationeel risico is het risico van een onjuiste afwikkeling van transacties, fouten in de verwerking van gegevens, het verloren gaan van informatie, fraude en dergelijke. Dergelijke risico's worden door het fonds beheerst door het stellen van hoge kwaliteitseisen aan de organisaties die bij de uitvoering betrokken zijn op gebieden zoals interne organisatie, procedures, processen en controles, kwaliteit geautomatiseerde systemen, enzovoorts. Deze kwaliteitseisen worden periodiek getoetst door het bestuur.

Systeemrisico

Systeemrisico betreft het risico dat het mondiale financiële systeem (de internationale markten) niet langer naar behoren functioneert, waardoor beleggingen van het fonds niet langer verhandelbaar zijn en zelfs, al dan niet tijdelijk, hun waarde kunnen verliezen. Net als voor andere marktpartijen is dit risico voor het fonds niet beheersbaar.

Specifieke financiële instrumenten (derivaten)

Voor de uitvoering van het beleggingsbeleid wordt tevens gebruikgemaakt van financiële derivaten. Als hoofdregel geldt dat derivaten uitsluitend worden gebruikt voor zover dit passend is binnen het algemene beleggingsbeleid. De portefeuillestructuur en het risicoprofiel, berekend inclusief de economische effecten van derivaten, dienen zich binnen de door het bestuur vastgestelde grenzen (limieten) te bevinden.

Het fonds gebruikt derivaten hoofdzakelijk om de hiervoor vermelde vormen van marktrisico zo veel mogelijk af te dekken. Een van de belangrijkste risico's bij derivaten is het kredietrisico. Dit is het risico dat tegenpartijen niet aan hun betalingsverplichtingen kunnen voldoen. Dit risico wordt beperkt door alleen transacties aan te gaan met te goeder naam en faam bekend staande partijen. Bovendien geldt dat zoveel mogelijk wordt gewerkt met onderpand.

Gebruik kan worden gemaakt van onder meer de volgende instrumenten:

- Futures: dit zijn standaard beursgenoteerde instrumenten waarmee snel posities kunnen worden gewijzigd. Futures worden gebruikt voor het tactische beleggingsbeleid. Tactisch beleggingsbeleid is slechts zeer beperkt mogelijk binnen de grenzen van het strategische beleggingsbeleid.
- Valutatermijncontracten: dit zijn met individuele banken afgesloten contracten waarbij de verplichting wordt aangegaan tot het verkopen van een valuta en de aankoop van een andere valuta, tegen een vooraf vastgestelde prijs en op een vooraf vastgestelde datum. Door middel van valutatermijncontracten worden valutarisico's afgedekt.
- Swaption: hiermee kan tijdelijk het risico van een verdere rentedaling worden afgedekt. Het fonds betaalt hiervoor een premie. Bij het afsluiten van een swaption kunnen mismatchrisico's worden afgedekt en worden nieuwe risico's geïntroduceerd die gepaard gaan met dit soort instrumenten (zoals liquiditeits-, tegenpartij- en juridisch risico).

57

Onderstaande tabel geeft inzicht in de derivatenposities per:
31 december 2009

Op 31 december 2009 staan er geen derivatenposities uit.
31 december 2008

Type contract	Instrument	Expiratie- datum EUR	Contract- omvang EUR	Actuele waarde Activa EUR	Actuele waarde Passiva
FFX forward	Currency USD	07-01-2009	-39.685	39.685	-39.571
				<u>39.685</u>	<u>-39.571</u>

Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Langlopende contractuele verplichtingen

Het fonds heeft een uitbestedingovereenkomst afgesloten met Syntrus Achmea tot en met eind 2010. De jaarlijks te betalen vergoeding bedraagt in 2009 ongeveer € 1.506.

Contractuele verplichtingen met vermogensbeheerders.

Het fonds heeft de beleggingen uitbesteed aan verschillende vermogens beheerders. Met PGGM loopt een contract tot en met 2014.

Hiernaast loopt met vermogensbeheerder State Street, Achmea vastgoed en Achmea Hypotheken een contract voor onbepaalde tijd.

Derivaten

Voor het contract omvang van de derivaten wordt verwezen naar de toelichting behorende tot de jaarrekening 2009 paragraaf "Beleggingen (derivaten)".

Vermogensbeheerkosten

Per 31 december 2009 heeft het fonds een investeringsverplichting van € 2.933.852 bij Achmea Vastgoed.

Actuariële verklaring

Opdracht

Door Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Particuliere Beveiliging te Amsterdam is aan Towers Watson B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2009.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds.

Voor de toetsing van de fondsmiddelen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

In overeenstemming met de richtlijn "Samenwerking tussen accountant en actuaris ter zake van de controle van verantwoordingen van verzekeringsinstellingen" heeft de accountant van het pensioenfonds mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid en de volledigheid van de administratieve basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn oordeelsvorming van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet.

De door het pensioenfonds verstrekte administratieve basisgegevens en de bevindingen van de accountant ten aanzien hiervan zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt voor mijn beoordelingswerkzaamheden heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht:

- heb ik ondermeer onderzocht of de technische voorzieningen, het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen toereikend zijn vastgesteld, en
- heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten. Ik heb mij een oordeel gevormd over de waarschijnlijkheid waarmee het pensioenfonds de tot balansdatum aangegeven verplichtingen kan nakomen, mede in aanmerking nemend het financieel beleid van het pensioenfonds.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken, en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

De technische voorzieningen zijn, overeenkomstig de beschreven berekeningregels en uitgangspunten, als geheel gezien, toereikend vastgesteld. Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum lager dan het wettelijk vereist eigen vermogen, maar niet lager dan het wettelijk minimaal vereist eigen vermogen.

Gemeten naar de wettelijke maatstaf is ten aanzien van de verplichtingen, aangegaan tot balansdatum, sprake van een reservetekort.

vervolg van pagina 59

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet met uitzondering van artikel 132. De vermogenspositie van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Particuliere Beveiliging is naar mijn mening niet voldoende, vanwege het reservetekort.

Daarnaast zijn de maatregelen genomen tot herstel van de financiële positie en vastgelegd in het ingediende herstelplan, welke goedgekeurd is op 13 juli 2009 door DNB, betrokken in mijn oordeel. Volgens dit herstelplan zal het pensioenfonds binnen de daartoe vereiste termijnen voldoen aan de gestelde normen ten aanzien van het vereist eigen vermogen.

Amstelveen, 19 mei 2010

P.L.J. Janssen AAG
verbonden aan Towers Watson B.V.

Aan: Het bestuur van Stichting Bedrijfspensioenfonds voor de Particuliere Beveiliging

Accountantsverklaring

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in het verslag opgenomen jaarrekening 2009 van Stichting Bedrijfspensioenfonds voor de Particuliere Beveiliging te Amsterdam bestaande uit de balans per 31 december 2009 en de winst-en-verliesrekening over 2009 met de toelichting gecontroleerd.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het bestuur van het pensioenfonds is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag, beide in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. Deze verantwoordelijkheid omvat onder meer: het ontwerpen, invoeren en in stand houden van een intern beheersingssysteem relevant voor het opmaken van en getrouw weergeven in de jaarrekening van vermogen en resultaat, zodanig dat deze geen afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten bevat, het kiezen en toepassen van aanvaardbare grondslagen voor financiële verslaggeving en het maken van schattingen die onder de gegeven omstandigheden redelijk zijn.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht. Dienovereenkomstig zijn wij verplicht te voldoen aan de voor ons geldende gedragsnormen en zijn wij gehouden onze controle zodanig te plannen en uit te voeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De keuze van de uit te voeren werkzaamheden is afhankelijk van de professionele oordeelsvorming van de accountant, waaronder begrepen zijn beoordeling van de risico's van afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten. In die beoordeling neemt de accountant in aanmerking het voor het opmaken van en getrouw weergeven in de jaarrekening van vermogen en resultaat relevante interne beheersingssysteem, teneinde een verantwoorde keuze te kunnen maken van de controlewerkzaamheden die onder de gegeven omstandigheden adequaat zijn maar die niet tot doel hebben een oordeel te geven over de effectiviteit van het interne beheersingssysteem van het pensioenfonds. Tevens omvat een controle onder meer een evaluatie van de aanvaardbaarheid van de toegepaste grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van schattingen die het bestuur van de stichting heeft gemaakt, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Bedrijfspensioenfonds voor de Particuliere Beveiliging per 31 december 2009 en van het resultaat over 2009 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Verklaring betreffende andere wettelijke voorschriften en/of voorschriften van regelgevende instanties

Op grond van de wettelijke verplichting ingevolge artikel 2:393 lid 5 onder f BW melden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening zoals vereist in artikel 2:391 lid 4 BW.

Utrecht, 16 juni 2010
KPMG ACCOUNTANTS N.V.
M.J. Vredenduin RA

7. Slotwoord

Het bestuur heeft met genoeg kennis genomen van de cijfers over het verslagjaar. Het bestuur dankt allen, die zich – in welke functie of hoedanigheid ook – hebben ingezet voor de uitvoering van de pensioenregeling voor de particuliere beveiliging.

STICHTING BEDRIJFSTAKPENSIOENFONDS VOOR DE PARTICULIERE BEVEILIGING

Amsterdam, 19 mei 2010

Het bestuur:

J.C. Dwarswaard, voorzitter

T. Kraaier, secretaris

8. Verklarende woordenlijst

ABTN	Actuariële en bedrijfstechnische nota Pensioenfondsen dienen te werken volgens een ABTN. Hierin zijn de financiële opzet van een pensioenfonds en de grondslagen waarop deze berust, gemotiveerd omschreven.
ALM	Asset Liability Management Een methode om modelmatig de samenstelling van de strategische beleggingsportefeuille te bepalen, rekening houdend met de pensioenverplichtingen.
Basispunt	1 basispunt is 1/100 procentpunt
Benchmark	Vergelijkingsmaatstaf Representatieve herbeleggingsindex waartegen de prestaties van een beleggingsportefeuille worden afgezet.
Contante waarde aanspraken	Bedrag dat op een bepaald moment nodig is om in de toekomst de betalingen van de toegezegde uitkering te kunnen doen. Hierbij is rekening gehouden met rente en actuariële grondslagen.
Corporate Governance	Goed ondernemerschap; o.a. integer en transparant handelen door het bestuur, alsmede goed toezicht hierop. Ook het afleggen van verantwoording over het uitgevoerde beleid en het toezicht hierop valt eronder.
Dekkingsgraad	Procentuele verhouding tussen het aanwezige pensioenvermogen en de contante waarde van alle opgebouwde aanspraken.
Deposito	Tegood bij een bankinstelling, waarover eerst na verloop van een overeengekomen tijdsduur (maximaal 2 jaar) kan worden beschikt.
Derivaat	Financieel contract waarvan de waarde is afgeleid van een andere (onderliggende) waarde, zoals een aandeel, obligatie of grondstof. Voorbeelden: futures, swaps.
Dispensatie	Vrijstelling van de verplichte deelneming aan de pensioenregeling van het bedrijfstakpensioenfonds.
DNB	De toezichthouder DNB.
Duration	Gewogen gemiddelde looptijd van een lening; maatstaf om de prijsgevoeligheid van de lening te bepalen voor renteveranderingen.
Excedentpensioen	Pensioenaanspraken boven de basisregeling van het fonds, betrekking hebbend op hetzelfde dienstverband.
Exposure	Mate waarin wordt deelgenomen in het marktrendement en risico. Een exposure van 100% wil zeggen dat de koersontwikkeling van de onderliggende waarde voor 100% zal worden doorgegeven in de portefeuille.
Franchise	Vrijgesteld bedrag. Over dit deel van het pensioengevend worden geen aanspraken opgebouwd.

FTK	Financieel Toetsingskader. Stelsel van door de DNB te hanteren waardeeringsmethoden.
Future	Op de beurs verhandeld termijncontract met verplichte levering van onderliggende waarden/goederen in de toekomst tegen een vooraf vastgestelde prijs. De onderliggende waarde kan een obligatie zijn of een aandelenindex, een geldmarktrente of een commodity. Futures stellen een belegger in staat beleggingsrisico's af te dekken.
Hedgefunds	Fondsen waarbij gebruik gemaakt wordt van een breed scala aan beleggingsstrategieën en –instrumenten om onder alle marktomstandigheden een absoluut (positief) rendement te halen.
High Yield (obligaties)	Hoogrenderende obligaties, uitgegeven door ondernemingen met een lage kredietwaardigheid.
IASB	International Accounting Standards Board. Onafhankelijk orgaan dat de standaard voor financiële verslaglegging vaststelt, die wereldwijd (kunnen) worden toegepast.
IFRS	International Financial Reporting Standards. Internationale standaard inzake financiële verslaglegging.
Outperformance	Er wordt een beter resultaat behaald dan de benchmark.
Overrente	Het rendement boven de rekenrente (normaal: 4%).
Pensioengrondslag	Het deel van het pensioengevend loon boven de franchise. Over de pensioengrondslag worden aanspraken opgebouwd.
Performance	Direct resultaat in de vorm van rente en dividendopbrengsten; indirect resultaat door waardeverandering van de portefeuille.
Private equity	Investeringsvorm in niet aan een beurs genoteerde onderneming.
Rekenrente	Fictief rendementspercentage dat het belegde vermogen in de toekomst wordt geacht op te brengen.
Rentedekking	Financieringsvorm waarin de betaalde premies gelijk zijn aan de contante waarde van de aanspraak die in dat jaar begint.
Solvabiliteit	Het vermogen dat op langere termijn aanwezig moet zijn om de verplichtingen te kunnen nakomen.
Sterftegrondslagen	Berekeningsmethode gebaseerd op een statistisch overzicht van de sterftekans per leeftijd van een bepaalde groep personen.
Swap	Ruil van het rendement op een vastgestelde referentiewaarde tegen een variabele rente gedurende een vastgestelde looptijd.
Toegezegde bijdrageregeling	Pensioenregeling die geen andere verplichting kent dan het storten van een vooraf overeengekomen premie.
Toegezegd pensioenregeling	Pensioenregeling waarbij de hoogte van het te bereiken pensioen van tevoren wordt gegarandeerd.

Toereikendheidstoets	Actuariële toets in hoeverre het pensioenvermogen voldoende is om de verplichtingen na te komen.
Underperformance	Er wordt een slechter resultaat behaald dan de benchmark.
Vastrentende waarden	Beleggingssoort waarvoor in beginsel een vaste rentevergoeding en een vaste looptijd geldt, zoals obligaties, onderhandse leningen en hypotheek.
VPV	Voorziening Pensioenverplichtingen De passiva van het pensioenfonds, gelijk aan de waarde van de pensioenverplichtingen.
Waardeoverdracht	Het naar een andere pensioenregeling overdragen van de waarde van een tot zeker moment opgebouwde pensioenaanspraak, in het geval de deelnemer verandert van werkgever of verzekeraar.
Yieldcurve	Lijn die het verband tussen rente en gemiddelde looptijd van een lening aangeeft.
Z-score	Mate waarin het werkelijke rendement van een pensioenfonds afwijkt van het rendement van de door het bestuur vastgestelde normportefeuille.

**STICHTING BEDRIJFSTAKPENSIOENFONDS
VOOR DE PARTICULIERE BEVEILIGING**

Postbus 9251
1006 AG Amsterdam
www.beveiligingspensioen.nl

